

Шайх доктор Айман Завоҳирӣ

Дўст ва душман

**орасидаги чизиқни
ўчиришга бўлган
ҳийлакорона уриниш**

**Таржимон: Шаҳид Абу Мансур
Аҳмад роҳимаҳуллоҳ**

Sodiqlar.com

Муқаддима

Меҳрибон ва раҳмли Аллоҳ номи билан (бошлайман).

Бутун оламлар Роббиси Аллоҳга ҳамду санолар бўлсин.

Унинг барча оламларга раҳмат қилиб юборилган элчиси, унинг оиласи ва асҳобларига, уларга яхшилик билан эргашганларга салавоту дуолар бўлсин. Аммо баъд...

Ислом уммати тарихидан бўлган охириги ўн йилликлар куфр туғён кучлари билан Ислом уммати, унинг олдинги сафдаги мужоҳид гуруҳлари ўртасида бўлаётган шиддатли кураш гувоҳи бўлмоқда. Ушбу кураш Вашингтон ва Нью-Йоркка ҳужумдан кейин, Бушнинг Ислом оламига эълон қилган янги солибчилар ҳужумини терроризмга қарши кураш, деган эълонидан сўнг авжига чиқди.

Мана шу воқеа ва ҳодисалардан Исломдаги ал-вало вал-баро (Аллоҳ йўлида дўст бўлиш ва душман бўлиш) ақидасининг аҳамиятини англаб етиш, Исломий ақиданинг ажралмас қисми бўлган бу буюк рукн омонатини адо этишдаги камчилик нуқсонларни фаҳмлаш, сўнгра Ислом душманлари ва уларнинг гумашта-малайлари бу буюк рукн кўринишларини Ислом умматидан йўқотиш учун душманларни дўст кўрсатиб, яхшиларни ёмон, дея тўхматлар қилиш билан ижро этаётган макрларини англаб етишга бўлган эҳтиёж нақадар зарурлиги равшан бўлди.

Ушбу урушдан мақсад ҳақ билан ботил ўртасини ажратиб турувчи асосий ўқ ЧИЗИҚни ўчиришдан иборатдир. Токи, дўст-душман аралашиб кетсин. Бундан ташқари, бу урушдан воқеликни бўяб кўрсатиш ва Аллоҳдан ўзгаларга бўйсуниб, унинг шариатидан бошқа қонунлар билан ҳукм юритишни зийнатлаб кўрсатиш билан ривожланиб бораётган Исломий жиҳод руҳиятини сўндириш ҳамда Ислом умматининг олдинги сафдаги мужоҳид гуруҳлари, уларнинг ансорлари ва улар атрофига жамланганлар кўтараётган иззат, жиҳод байроғини ва ҳақ даъватини бузиб кўрсатиш кўзда тутилган.

Ҳақиқатга, иззатга ва жиҳодга бўлган даъват ортиб боргани сари, унинг қаршисида хорликка, тобеъликка ундовчи ботил даъвати ҳам кучайиб боради. Ҳатто бу даъват соҳиблари ўзларини асри саодат ва салаф ақидаси ҳомийлари, деб жар солишларига қарамасдан, аввалги "муржиъа" (қалбида иймони бор кишига гуноҳнинг ҳар қандай тури зарар қилмайди, деган) фосид ақида тарафдорларининг даъвосини қабул қилишдан ҳам ҳеч ҳаё қилмадилар.

Улар ўзларини шариат посбонлари ва унинг ҳимоячилари, деб даъво қилиш билан бирга фожир илмоний (куфр) мафкураси тарғиби йўлида хизмат қилишда ҳеч қандай шармандаликни ҳис қилмаяптилар. Уларнинг наздиларида инсон намоз ўқиш, рўза тутиш, закот бериш ва ҳаж қилиб такволи мусулмон бўлиш билан бир вақтда, куфр ҳукумати вазифаларидан бирон мансабда, ички хавфсизлик, радио-эшиттириш, ҳуқуқшунослик ёки унинг низомий аскарлари сафида бўлиб, илмонийликка даъват этувчи ва Исроилни тан олиб, унга бўйсунишга даъват этувчи қонунлар ҳимоячиси бўлишда ҳеч бир гуноҳ йўқ...

Ҳатто биз иззату шарафда асл бўлган ҳоким хонадонлар Америка манфаатлари йўлида хизмат қилаётганини кўрдик, ҳолбуки бу хонадонлар ўзларини тавҳид ҳимоячилари, деб даъво қилишади. Илмоний дастурлар тузиб, ўзлари томонидан ишлаб чиқилган қонунлар билан ҳукм қилаётган, сиёсатда Исроил билан мусобақа қилаётган, олийгоҳларда ҳижобни тақиқлаётган, Қуръон ёдлаш мусобақаларини бошқараётган куфр бошлиқларини кўрдик ва мусулмонларга азоб берувчи ашаддий жаллоҳлар ҳаж, умра қилаётганларининг гувоҳи бўлдик.

Афғонистонда қароқчилар Америка кучларидан маош оладилар. Америкаликлар уларга бу маошни мужоҳидларга қарши урушишлари учун берадилар. Қароқчиларнинг шаҳид бўлган мужоҳидлар либосларини табаррук қилаётганларини ва уларнинг қабрларидан бир сиқим тупроқни табаррукона олиб кетаётганларини ҳам кўрдик.

Шайхул Ислом Ибн Таймийя мўғул татарлар ҳақида ҳикоя қилиб шундай дейди: **"Одамлар мўғул татарларни бир парча жойни улуғлаганлари ҳолда у ердаги молларни талаб олиб кетганларини кўрганлар. Улар бир одамни табаррук, дея улуғлаб, унинг либосларини тортиб олиб, номусини ҳақорат қилишар, уни аламли азоблар билан азоблар эдилар. Агар диний нуқтаи-назардан қаралса, динда осий бўлган одамгина жазоланади. Татарлар эса ўзлари улуғлаётган одамни ҳам дин хусусида азоблайверадилар, чунки у одам булардан кўра итоатлироқдир. Буларга қандай таъвил бериш мумкин".** "Фатово ал-кубро", 4 жузъ, 332 саҳифа.

Бунинг ажабланарли жойи йўқ. Чунки бу ботилнинг қўрқув солувчи, кўпиртирувчи бир машинасидирки, у бизнинг қалбларимизга ўтириб қолган фасодни ва умматимизнинг пок тупроғига, хоссатан унинг муқаддас жойлари бўлмиш икки ҳарам ва Қуддуси шарифга ўрнашиб олган ихтилол (оккупация)ни бардавом қилиш учун ҳар қандай нарсани аралаштириб юбораверади.

Озгина ўйлаб тафаккур қилган одам ғайришаръий - фосид қонунлар ҳукмининг бардавом бўлиши ва ўлкаларнинг янги салибчилар кучлари учун очиб берилиши бу уларнинг доимий даъват ва тарғиботларининг ҳосиласи эканлигини билади. Бу эса уларнинг тарқатаётган ҳар бир эшиттириши-ю, нашрларида ва сўзлаган ҳар бир нутқларида кўзда тутган ҳадафлари эди.

Шаҳар дарвозаларини салибчиларга очиб берганлар шундай бир тоифадирки, Қуръони Карим уларнинг аввалги ўтмишдошлари расвосини чиқариб, ҳақиқий юзларини очиб ташлаб, улар мусулмонлар орасида фитналар тарқалишини орзу қилувчилар эканлигини ва фитнани жудаям тез қабул қилишларини, ўзларининг шахсий ва моддий манфаатларини кафолатлаб берувчи кофирлар бағрига ўзларини тез отувчилар эканлиги хабарини берган эди.

Аллоҳ айтди:

Агар улар (жиҳодга) чиқишни истаганларида унинг учун тайёргарлик кўриб қўйган бўлур эдилар. Лекин Аллоҳ чиқишларини истамай, уларни дангаса қилиб кўйди ва уларга (ўзларидан бўлган кимсалар тарафидан): «Қолганлар (яъни, аёллар, ёш болалар ва ожиз-нотавон

кишилар) билан бирга ўтираверинглар», дейилди. Агар улар сизларнинг орангиздан чиққанларида ҳам, сизларга фақат ортиқча зиён бўлган ва ўрталарингизда сизларни фитнага солиш учун югуриб-елиб юрган бўлур эдилар ҳамда ораларингизда уларга қулоқ солувчилар ҳам (топилган) бўлур эди. Аллоҳ золим кимсаларни билгувчидир. "Тавба" сураси 46-47-оятлар.

Ўшанда мунофиқлар ва дилларида мараз бўлган (яъни эътиқодлари заиф бўлган) кимсалар: «Аллоҳ ва Унинг пайғамбари бизларга фақат ёлғон ваъда қилган эканлар», дея бошладилар. Ўшанда улардан бир тоифа одам деди: «Эй Ясриб (яъни Мадина) аҳли, сизлар учун (бу қадар кўп сонли ёвга қарши) туриш имкони йўқдир, бас (ўз уйларингизга) қайтиб кетинглар». Улардан яна бир гуруҳ эса «Уйларимиз очиқ-сочиқ (қолган эди),» деб пайғамбардан изн сўрадилар. Ҳолбуки (уйлари) очиқ-сочиқ эмас эди. Улар фақат (жанг майдонидан) қочишнигина истардилар. Агар уларнинг (мунофиқларнинг) устига (Мадинанинг турли) томонларидан (бостириб) кирилса-да, сўнгра улардан фитна (яъни мусулмонларга хиёнат қилиш) талаб қилинса, шак-шубҳасиз улар кўп (иккиланиб) турмасдан (хиёнатга розилик) берган бўлур эдилар. "Аҳзоб" сураси, 12-14-оятлар.

Шунинг учун ҳам мана шу асрдаги ақида ва тавҳидга таҳдид солаётган энг хатарли фитна бу мўъминларни дўст тутиш, кофирларни эса душман билиш ақидасидан бурилиш фитнасидир.

Бир неча саҳифалардан иборат бўлган ушбу китобчани мусулмон миллатимизни огоҳ этиб, Америка яҳудийларидан иборат бўлган янги салибчилар ҳамласига қарши уйғониши ва Аллоҳнинг изни билан нусратга лойиқ жиҳод қилишларида оз бўлсада кўмак бўлар, деган умидда тасниф этдик. Китобчани икки фаслга ва бир хотимага тақсимладик. Биринчи фаслда Исломдаги "ал-вало вал-баро" рукни ҳақида, иккинчи фаслда эса ушбу ақидадан бурилишнинг кўринишлари ҳақида сўз юритилади. Хотима қисмида биз таъкидлаб айтмоқчи бўлган маъно ва мазмунлар борасида сўз юритди.

Ушбу китобчадаги барча яхшиликлар Аллоҳнинг тавфиқидан бўлиб, ундаги барча ғайресаҳиҳ нарсалар биздан ва шайтондандир.

«...Ва (бунга) ёлғиз Аллоҳнинг ёрдами билангина муваффақ бўлурман. Ўзига суюндим ва Ўзига илтижо қилурман.» ("Ҳуд" сураси, 88 оят маъноси)

Ва охиру даъвана анилҳамду лиллаҳи Роббил оламин!

БИРИНЧИ ФАСЛ: ИСЛОМДАГИ АЛ-ВАЛО ВАЛ-БАРО РУКНЛАРИ

1. КОФИРЛАРНИ ДЎСТ ТУТИШДАН ҚАЙТАРИШ

Аллоҳ таоло айтди:

«(Модомики, барча иш, бутун мулк Аллоҳнинг қўлида экан, демак) мўъминлар мўъминларни қўйиб, кофирларни дўст тутмасинлар! Ким шундай қилса, бас, Аллоҳга ҳеч нарсада эмас (яъни Аллоҳга бегонадир). Магар улардан эҳтиёт бўлиб турсаларингиз (юзаки муомала қилсангиз жоиздир), Аллоҳ сизларни ўзининг (азобидан) огоҳ қилур. Ва фақат Аллоҳга қайтажаксиз.» ("Оли Имрон" сураси, 28-оят маъноси.)

Имом Табарий роҳимаҳуллоҳ ушбу ояти карима тафсирида шундай дейди:

"Бунинг маъноси: Эй мўъминлар кофирларни ўзларингизга орқа ва ёрдамчи тутманглар, уларга динларида эргашган ва муслмонлар зарарига уларга ёрдамлашган бўлиб, муслмонларнинг заиф нуқталарини уларга очиб қўясизлар. Кимки мана шу ишларни қилса у ҳеч бир нарсада Аллоҳдан бўлмайдди. Яъни, у бу иши билан Аллоҳдан йироқлашади. Аллоҳ эса унинг диндан муртад бўлгани ва куйфга киргани сабабли ундан юз ўгиради. (Тафсири Табарий, 3-жузъ, 227-саҳифа)

Аллоҳ таоло айтди:

"Бундай мунофиқларга улар учун аламли азоб борлигидан "хушхабар" бериб қўйинг!" ("Нисо" сураси, 139-оят маъноси)

"Эй мўъминлар, мўъминларни қўйиб, кофирларни дўст тутманглар! Аллоҳ учун ўз зарарларингизга очиқ ҳужжат қилиб беришни истайсизми?" ("Нисо" сураси, 144-оят маъноси)

Имом Табарий ушбу оят тафсирида шундай дейди: **"Аллоҳ уларга: "Эй Аллоҳга ва Унинг Росулига иймон келтирганлар, кофирларни дўст тутманглар! Сизлар ўз миллатингиз ва динингиз аҳлидан бўлган мўъминларни қўйиб, кофирларни қувватлаган бўлиб, ўзларига дўзахни вожиб қилиб олган мунофиқлардан бўлиб қоласизлар", дея огоҳлантормоқда".** (Тафсири Табарий, 5-жузъ, 337-саҳифа)

Аллоҳ таоло "Моида" сурасининг 51-58-оятларида бундай дейди:

«Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавмни ҳидоят қилмас. Бас, сиз дилларида мараз бўлган кимсалар: "Бизга бирон бало етишидан қўрқамиз", деган ҳолларида улар (кофирлар) томонга шошаётганларини кўрасиз. Шояд Аллоҳ муслмонларга ғалаба берса ёки ўз ҳузуридан (бу

мунофиқ кимсаларни шарманда қиладиган) бирон ишни келтириб, улар ичларида яширган нарсаларига надомат қилувчиларга айланиб қолсалар. (Шунда) мўъминлар (бир-бирларига): "Жон-жаҳдлари билан "Сизлар билан биргамиз", деб қасам ичганлар шуларми?" — дейдилар. У мунофиқларнинг қилган амаллари беҳуда кетди ва ўзлари зиён кўргувчиларга айланиб қолишди. Эй мўъминлар, сизларнинг ичингиздан кимда-ким динидан қайтса, Аллоҳ бошқа бир қавмни келтирурки, Аллоҳ уларни яхши кўрур, улар Аллоҳни яхши кўрурлар. Улар мўъминларга хокисор, кофирларга эса қаттиққўл, бирон маломатгўйнинг маломатидан қўрқмай Аллоҳ йўлида курашадиган кишилардир. Бу Аллоҳнинг фазлу-марҳамати бўлиб, Ўзи хоҳлаган кишиларга берур. Аллоҳ фазлу карами кенг, билгувчидир. Сизларнинг дўстингиз фақат Аллоҳ, Унинг пайғамбари ва таъзим-тавозеъ қилган ҳолларида намозни тўкис адо этадиган, закотни (хақдорларга) ато этадиган мўъминлардир. Кимки Аллоҳни, Унинг пайғамбарини ва мўъминларни дўст тутса (нажот топгай), зеро фақат Аллоҳнинг гуруҳигина ғолиб бўлгувчидир. Эй мўъминлар, сизлардан илгари китоб берилганлар ичидан динингизни ҳазил масхара қилиб олган кимсаларни ва кофирларни дўст қилиб олмангиз! Агар мўъмин бўлсангизлар, Аллоҳдан қўрқингиз! Сизлар қачон намозга чақирсангиз (азон айтсангиз), улар ўша (намозни) масхара-ўйин қилиб оладилар. Бунга сабаб уларнинг ақлсиз-жоҳил қавм эканликларидир.»

Имом Табарий роҳимаҳуллоҳ шундай дейди: Аллоҳ таоло ўзининг «сизлардан кимки уларни дўст тутса, у ҳам ўшалардандир» сўзи билан «Кимки мўъминларни қўйиб, яҳуд ва насороларни дўст тутса, у ҳам ўшаларнинг ҳукмида бўлиб қолади» демоқда. Энди кимки улар билан ҳамкор бўлиб, мўъминларга қарши уларга ёрдам қилса у ҳам ўшалар миллати ва динидан ҳисобланади. Чунки бир киши бирон кимса билан дўстлашса, у билан, унинг дини билан ва у рози бўлган нарсаларнинг барчасида у билан шерикдир. Энди унинг динига ва қилаётган ишларига рози бўлиб, унинг муҳолиф ва душманларини душман билса, улар ҳар иккисининг ҳам ҳукми бир хил бўлади. (Тафсири Табарий, 6-жузъ, 277-саҳифа)

Ибн Ҳажар Асқалоний Имом Бухорийнинг Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилган мана бу:

«Агар Аллоҳ бир қавмга бало юборса, ўша қавм ичида бўлганларнинг барчасига баробар азоб етади. Сўнг ҳар ким ўз амалига кўра қайта тириладилар,» ҳадиси шарҳида шундай дейди:

"Бундан кофир ва золимлардан ўзни олиб қочиш шаръий бир амал эканлиги маълум бўлади. Мусулмон кишининг кофирлар орасида уларга ёрдам бермай, ишларига рози бўлмай яшаб туриши ўзни ҳалокатга ташлашдир. Агар уларга рози бўлиб, қилаётган ишларида ёрдамлашса, у мусулмон ҳам ушаларнинг ҳукмида бўлади". ("Фатхул борий", 31-жузъ, 61-саҳифа)

Шунинг учун ҳам Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло уларни дўзах азобида абадий қолишга ҳукм этганлигини "Моида" сурасининг 80-81-оятларида баён қилиб шундай дейди:

«Улардан кўплари кофир бўлган кимсаларни дўст тутганларини кўрасиз. Уларга нафси ҳаволари нақадар ёмон нарсани — Аллоҳнинг ғазабини келтирди. Энди улар абадий азобда қолгувчидирлар. Агар Аллоҳга, пайғамбарга ва унга нозил қилинган китобга иймон келтирганларида эди, уларни (кофирларни) дўст тутмаган бўлур эдилар. Лекин улардан кўплари итоатсиз кимсалардир.»

«Эй мўминлар, агар иймондан куфрни афзал билсалар, ота-оналарингиз ва ака-укаларингизни (ҳам) дўст тутмангиз! Сизларнинг ичингизда кимда-ким уларни дўст тутса, (яъни, уларни деб иймондан куфрга қайтса) бас, улар золимлардир. (Эй Муҳаммад), айтинг: "Агар ота-оналарингиз, болаларингиз, ака-укаларингиз, жуфтларингиз, қариндош-уруғларингиз ва касб қилиб топган мол-дунёларингиз, касод бўлиб қолишидан қўрқадиган тижоратларингиз ҳамда яхши кўрадиган уй-жойларингиз сизларга Аллоҳдан, Унинг пайғамбаридан ва Унинг йўлида жиҳод қилишдан суюклироқ бўлса, у ҳолда то Аллоҳ ўз амрини (яъни азобини) келтиргунича кутиб тураверинглар. Аллоҳ итоатсиз қавмни ҳидоят қилмас.» ("Тавба" сураси, 23-24-оятлар маъноси)

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Ҳофиз Байҳақий Абдуллоҳ ибн Шузабдан қилган ривоятда у: "Абу Убайда ибн Жарроҳнинг отаси Бадр жангида олиҳаларни таърифлаб наът ўқий бошлади. Абу Убайда эса уни кузата бошлади. Жарроҳ наътни кўпайтириб юборгач, ўғли фурсат пойлаб унга ҳамла қилиб ўлдирди. Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло унинг ҳақида юқоридаги ояти каримани нозил қилди. Дарҳақиқат, Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламдан ворид бўлган ҳадисда:

"Жоним унинг қўлида бўлган зотга қасамки, сизлардан бирингиз учун мен ўзининг отасидан ҳам, боласидан ҳам ва ҳамма одамлардан кўра суюклироқ бўлмагунимча у тўлиқ имонли бўла олмайди", дейилган. ("Тафсири Ибн Касир" 2-жузъ, 343-344-саҳифалар)

Дўст тутиш ва сақланиш (шаръий туқия) ўртасидаги фарқ

Ислом шариати қайтарилган иш бўлмиш кофирларни дўст тутиш билан уларнинг ёмонлигидан сақланиш орасини ажратиб қўйган. Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло "Оли Имрон" сураси 28-оятда:

«(Модомики, барча иш, бутун мулк Аллоҳнинг қўлида экан, демак) мўминлар мўминларни қўйиб, кофирларни дўст тутмасинлар! Ким шундай қилса, бас, Аллоҳга ҳеч нарсада эмас (яъни Аллоҳга бегонадир). Магар улардан эҳтиёт бўлиб турсаларингиз (юзаки муомала қилсангиз жоиздир), Аллоҳ сизларни ўзининг (азобидан) огоҳ қилур. Ва фақат Аллоҳга қайтажасиз,» дейди.

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ушбу оят тафсирида:

Аллоҳ таолонинг: «Магар улариинг ёмонлишдан сақланиш учунгина юзаки муомала қилсангиз жоиздир» деган маънодаги Сўзидан мурод баъзи ишларларда ва баъзи вақтларда кофирларнинг ёмонлик қилиш хавфи бўлса, уларнинг зулмидан сақланиш учун, чин кўнгилдан эмас, балки зоҳиран ўзини уларга дўст кўрсатиш жоиздир», дейди.

Имом Бухорий роҳимаҳуллоҳ Абу Дардодан қилган ривоятда айтилганидек:

«Биз қалбларимиз лаънатлаб турган одамларнинг юзига тишимизнинг оқини кўрсата оламиз.»

Суфён Саврий Ибн Аббосдан нақл қилишича, у: **«Туқия (зулмдан сақланиш) учун ўзини дўст кўрсатиш амал билан эмас, балки тил билангина бўлади»**, деган эди. ("Тафсири Ибн Касир" 1-жузъ, 358-саҳифа)

«Аллоҳ иймон келтирган зотлар (ва улар ўзлари ҳақиқий мўъмин бўлсалар, яқин одамларининг кофир ҳолда бўлиши уларга зиён қилмаслиги) ҳақида Фиръавннинг аёлини мисол келтирди. Ўшанда (яъни, Фиръавн у аёлнинг Мусо пайғамбарга иймон келтирганини билиб қолгач азоблаган чоғида) у: "Роббим, ўзинг мен учун ҳузурингда — жаннатда бир уй бино қилгин, менга Фиръавн ва унинг қилмишидан нажот бергин ва менга бу золим қавмдан нажот бергин" деди» ("Таҳрим" сураси, 11-оят маъноси) тафсирида Ибн Касир шундай дейди:

"Бу мўъминлар кофирлар билан яшашга зарурат туғилган пайтда улар билан бирга яшашнинг зарари йўқлигига Аллоҳнинг келтирган мисолидир. Аллоҳ "Оли Имрон" сурасининг 28-оятида: **"Магар уларнинг ёмонлигидан сақланиш учунгина юзаки муомала қилсангиз жоиздир"**, деб истисно қилгани каби". (Тафсири Ибн Касир, 4-жузъ, 394-саҳифа)

Имом Қуртубий роҳимаҳуллоҳ ўз тафсирида Муоз ибн Жабал ва имом Мужоҳиднинг қуйидаги сўзларини келтиради:

"Туқийя (сақланиш) ислом янги бўлиб, мусулмонлар қувватга келмаган вақтда бўлгани, энди эса Аллоҳ Исломни азиз қилди. Мусулмонларни душманлардан сақланишига ҳожат қолмади".

Ибн Аббос розияллоҳу анҳу:

"Сақланиш учунгина ўзини дўст кўрсатиш амал билан эмас, балки тил билангина бўлиб, қалб эса иймонга тўла бўлиши шартдир. Мусулмон киши сақланиш учун одам ўлдириш ё катта гуноҳ қилишгача бормайди", дейди.

Ҳасан Басрий роҳимаҳуллоҳ айтади:

"Инсон учун сақланишлик то Қиёматгача жоиз, лекин кофирни ўлдиришда сақланиш йўқ (яъни кофирни ўлдириш лозим бўлса, ўлдирилади)".

"Киши кофирлар орасида яшаган пайтида унинг жонига хавф туғилса, қалби иймон билан мутмаъин бўлган ҳолда фақат тили билан мураса қилиши жоиздир, сақланиш эса фақат қатл, аъзоларни кесиш ёки катта озор хавфи вужудга келгандагина ҳалол бўлади, лекин у куфрга мажбурланса рози бўлмай, балки ўзини олиб қочиши лозим бўлади".
(Тафсири Қуртубий, 4-жузъ, 57-саҳифа)

Имом Табарий роҳимаҳуллоҳ **"Магар уларнинг ёмонлигидан сақланиш учунгина юзаки муомала қилсангиз жоиздир"**, маъносидаги оят тафсирида:

«Қачонки мусулмонлар кофирлар ҳукмронлиги остида бўлиб, уларнинг жонларига хавф бўлсагина тиллари билан ўзларини уларга дўст эканлигини изҳор қиладилар. Қалблари эса уларга нисбатан адоватга тўла бўлиб, уларнинг куфрона ишларига ҳамкор бўлмайди ва бирон мусулмоннинг зарарига уларга амалда ёрдамлашмайди,» деб ёзган эди.
(«Тафсири Табарий», 3-жузъ, 227-саҳифа)

Бу шарҳни Шайхул-Ислом Ибн Таймийя роҳимаҳуллоҳнинг татарлар томонидан уларнинг қўшинларига қўшилиб жангга чиқишга мажбурланган одамлар ҳақидаги сўзлари ҳам қувватлайди. У шундай деган эди:

"Агар жиҳод вожиб бўлган ва мусулмонлардан бир қанчаси ўлдирилган бир вақтда бир мусулмон улар сафида туриб, жиҳод учун саф тортган мусулмонларни ўлдирса... дунёда бунданда буюкроқ гуноҳ борми?!"

Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васаллам фитна пайтида жангга мажбурланган одамга қиличини синдириб ташлашни буюрганлар. Гарчи, мажбурлаш ўлим даражасигача борсада унинг бундай жангда иштироқ этиши жоиз эмас. Имом Муслим ўз "Саҳиҳ"ида Абу Букрадан қилган ривоятда Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам:

"Тез кунларда фитналар бўлади. Огоҳ бўлинглар, сўнг яна фитналар бўлади. Огоҳ бўлинглар, сўнг яна фитналар бўлади. Унда ўтирган одам юргаи одамдан, юрган одам эса (фитнада қатнашиб) ҳаракат қилаётган одамдаи афзал бўлади. Фитналар бўлганда кимни туяси бўлса туясини боқсин, кимни қўйи бўлса қўйини боқсин, кимнинг ери бўлса ерига борсин!, дедилар. Шунда бир киши:

— Эй Росулulloҳ на туяси, на қўйи ва на ери бўлмаган одам нима қилсин? — деб сўради.

— Қиличининг юзига тош билан урсин. Сўнг нажотга қодир бўлса нажот топсин (яъни ўзини бирон жойга олиб қочсин).

— Эй Аллоҳим! Етказдимми? Эй Аллоҳим! Етказдимми?

Эй Аллоҳим! Етказдимми?, — дедилар. Ҳалиги киши яна:

— Агар мен икки сафдан ёки икки гуруҳдан бирига қўшилишга мажбурлансаму бир киши мени қиличи ёки найзаси билан уриб ўлдирса нима бўлади? — деб сўради. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам:

— Ўзининг гуноҳига қўшиб сенинг гуноҳингни ҳам бирга олиб кетади ва дўзах аҳлидан бўлади, — дея жавоб бердилар.

Ушбу ҳадисда Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам фитна пайтида жанг қилишдан қайтарибгина қолмай, балки жанг қуролини яроқсиз қилиш ёки бошқа узрлар билан урушдан ўзни четга олишга буюрдилар. Ундай пайтда жангга мажбурланган одамнинг нима қилмоғи лозимлигини ва агар у зулман ўлдирилса, уни ўлдирган одам ўз гуноҳига қўшиб мақтулнинг гуноҳини ҳам ўзи билан бирга олиб кетишини баён қилдилар. Худди Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло Одам алайҳиссаломнинг икки ўғли қиссасини баён қилиб берганидай.

Мақсад: фитналар пайтида жангга мажбурланган одам жанг қилишга ҳақли бўлмайди. Балки, у қуролини яроқсиз қилиб, мазлум ҳолда ўлдирилгунга қадар сабр қилмоғи лозим. Шундай экан, энди закотдан бўйин товловчилар, муртадлар ва Ислом шариатидан четда бўлган тоифалар билан бирга мусулмонларга қарши жанг қилишга мажбурланган одам нима қилади? Бу одам кофирлар томонидан мусулмонларга қарши жангда иштироқ этишга мажбур қилинса, мусулмонларга қарши жанг қилмаслиги вожиб бўлади. Худди бир одам бировни гуноҳсиз бир мусулмонни ўлдиришга мажбурласа уни улдириш жоиз бўлмайди. Гарчи: "Сен уни ўлдирмасанг мен сени ўлдираман", дея мажбурласа ҳам беғуноҳ одамни ўлдиришга унинг ҳаққи йўқ. ("Фатволар тўплами" 26-жузъ, 538-539-саҳифалар)

Хулоса шуки: бир мусулмон одам кофирлар тарафидан қаттиқ зулм, катта озор, аъзоларини кесиш ёки қатл каби оғир балоларга рўбару келиб қолгудек бўлса, бундай балоларни ўзидан даф қилиш учун тили билан баъзи бир калималарни айтиши жоиз. Лекин кофирлар учун ёрдам бўладиган ёки гуноҳкор бўлинадиган бирон ишга бормоғи, уларга бирон мусулмоннинг зарарига амалда ёрдамлашмоғи, қотилликка ва мусулмонларга қарши жангга бормоғи асло жоиз эмас. Гарчи ўлимга олиб борувчи озорлар бўлсада мусулмон учун бу озорларга сабр қилмоғи афзалдир.

2. КОФИРЛАРНИ ДЎСТ ТУТМАСЛИК ВА УЛАРНИ ЁМОН КЎРИШ

а) Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло бизларни Аллоҳ ва унинг Росулига қарши бўлганлар билан дўстлашишдан қайтарган.

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло "Мужодала" сурасининг 22-оятда шундай дейди:

«Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирадиган кавмнинг Аллоҳ ва Унинг пайғамбари чизган чизиқдан чиққан кимсалар билан гарчи улар ўзларининг оталари, ёки ўғиллари, ёки оға-инилари, ёки қариндош-уруғлари бўлсаларда – дўстлашаётганларини топмасиз. Ана ўшаларнинг дилларига (Аллоҳ) иймонни битиб қўйгандир ва уларни Ўз томонидан бўлган Рух — Қуръон билан қувватлантиргандир. У зот уларни остидан дарёлар оқиб турадиган, улар мангу қоладиган жаннатларга киритур. Аллоҳ улардан рози бўлди ва улар ҳам (Аллоҳдан У зот берган ажр мукофотлардан) рози бўлдилар. Ана ўшалар Аллоҳнинг ҳизбидирлар. Огоҳ бўлингизким, албатта Аллоҳнинг ҳизби (бўлган зотларгина) нажот топгувчидирлар!»

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ушбу оят тафсирида:

Аллоҳ таолонинг бу оятдаги «**гарчи улар ўзларининг оталари**» сўзи Бадр кунида ўз отасини ўлдирган Абу Убайда ҳақида нозил бўлган, «**ёки ўғиллари**» сўзи Абу Бакр Сиддиқ розияллоҳу анҳу ҳақида нозил бўлган, чунки у ўша куни ўғли Абдурраҳмонни ўлдиришга чоғланиб пайт пойлаган эди, «**ёки оға-инилари**» сўзи Мусъаб ибн Умайр ҳақида, чунки у ўша куни акаси Убайд ибн Умайрни ўлдирганди, «**ёки қариндош-уруғлари**» сўзи эса ўзининг бир қариндошини ўлдирган Умар розияллоҳу анҳу ҳамда ўша куни Утба, Шийба ва Валид ибн Утбани ўлдирган Ҳамза, Али ва Убайд ибн Ҳорислар ҳақида нозил бўлган, дейилади. Валлоҳу аълам.

Шунинг учун ҳам Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам Бадр асирлари ҳақида муслмонлар билан маслаҳатлашганларида Абу Бакр Сиддиқ розияллоҳу анҳу асирлардан фидя олишни маслаҳат берганлар ва улардан олинган фидялар муслмонлар учун қувват бўлишини айтиб:

«Булар бизнинг амакиваччаларимиз ва қариндош уруғларимиздир. Шояд, Аллоҳ уларни ҳидоятласа», деди.

Умар розияллоҳу анҳу эса:

«Мен унинг фикрига қўшилмайман. Ё, Росулulloҳ менга Фалончи (ўз қариндоши)ни қўйиб беринг, ўлдирай! Алига Уқайлни, Фалончига Фалончини қўйиб беринг, ўлдиришсин. Токи, бизларнинг дилимизда мушрикларни дўст тутиш йўқлигини Аллоҳ билсин», деди.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳу:

"Булар Аллоҳ ўз руҳи билан руҳлантирган, яъни қувватлаган инсонлардир", деган эди.

Аллоҳ таолонинг «Аллоҳ улардан рози бўлди ва улар хдм Ундан рози бўлдилар» сўзида ажиб бир сир бор. Улар Аллоҳнинг йўлида ўзларининг энг яқин қариндош-уруғларига қилган ғазаб ва нафратлари эвазига мукофот ўлароқ Аллоҳ уларга ўз ризолигини билдириб, уларни ҳам Ўзидан рози қилди. ("Тафсири Ибн Касир, 4-жузъ. 330-331-саҳифалар)

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло ўзининг мана бу қавлида:

"Эй мўъминлар, Менинг душманим ва сизларнинг душманларингиз (бўлган мушриклар)ни дўст тутманглар! Сизлар уларга дўстлик (ҳақида хат-хабар) юборурсизлар, ҳолбуки улар сизларга келган Ҳақ (дин ва Қуръон)га кофир бўлгандирлар! Улар пайғамбарни ҳам, сизларни ҳам Парвардигорларингиз бўлмиш Аллоҳга иймон келтирганларингиз сабабли (ўз диёрларингиздан) ҳайдаб чиқармоқдалар-ку! Агар сизлар Менинг йўлимда жиҳод қилиш учун ва Менинг розилигимни истаб чиққан бўлсангизлар (у ҳолда мушрик-кофир кимсаларни дўст тутманглар)! Сизлар уларга пинҳона дўстлик қилмоқдасизлар. Ҳолбуки Мен сизлар яширган нарсани ҳам, ошкор қилган нарсани ҳам жуда яхши билгувчидирман! Сизлардан ким шу (иш)ни қилса, бас, аниқки, у тўғри йўлдан озибди!

(Эй мўъминлар), агар улар (мушриклар) сизларга зафар топсалар, душманларингиз бўлурлар ва сизларга қўл ва тилларини ёмонлик билан чўзурлар (яъни сизларни ўлдирурлар, ҳақоратлар қилурлар). Улар сизларнинг яна кофир бўлишларингизни истарлар.

(Қиёмат кунда) сизларга қариндош-уруғларингиз ҳам, бола-чақаларингиз ҳам ҳаргиз фойда бермас! Қиёмат кунда (Аллоҳ) ўрталарингизни ажратиб қўюр. (Бас, нечун ўша уруғ-авлодингизни ҳимоя қилиш учун Аллоҳга гуноҳкор бўлмоқдасизлар?!) Аллоҳ қилаётган амалларингизни кўриб тургувчидир.

Сизлар учун Иброҳим ва у билан бирга бўлган кишиларда (уларнинг кофирларга қилган муносабатларида) гўзал намуна бордир. Эслангиз, улар ўз қавмларига: «Дарҳақиқат, бизлар сизлардан ва сизлар Аллоҳни қўйиб ибодат қилаётган бутларингиздан безормиз. Бизлар сизлар (ишониб, "ибодат" қилаётган бут-санамлар) ни инкор этдик. Токи сизлар ёлғиз Аллоҳга иймон келтиргунларингизча сизлар билан бизнинг ўртамизда мангу адоват ва ёмон кўриш зоҳирдир», дедилар. Фақат Иброҳим ўз(ининг кофир бўлган) отасига: «Албатта мен (Аллоҳдан) сен учун мағфират сўрайман, (лекин) сенга Аллоҳ томонидан бўладиган бирон нарсани (азобни қайтаришга) молик эмасман», (деган сўзларигина сизларга намуна бўлмасин)!

Парвардигоро, бизларни бу кофир бўлган кимсаларга мафтун-алдангувчи қилиб қўймагин, бизларни(нг гуноҳларимизни) мағфират қилгин. Парвардигоро, албатта Сен Ўзинг қудрат ва ҳикмат соҳибидирсан».

Дарҳақиқат сизлар учун — Аллоҳ ва охират Кундан умидвор бўлган кишилар учун уларда (Иброҳим пайғамбар ва у зот билан бирга бўлган мўъминларнинг тутган йўлларида) гўзал намуна бордир. Ким (Исломдан ва мана шу панд-насихатлардан) юз ўгириб кетса, у ҳолда албатта Аллоҳ (ундай кимсалардан) беҳожат ва мақтовга лойиқ зотдир.

Эҳтимол Аллоҳ сизлар билан (Макка кофирлари орасидаги) сизлар душманлашиб юрган кимсалар ўртасида — (уларни ҳам иймон ва Исломга муваффақ қилиш билан) — бир дўстликни пайдо қилиб қўяр. Аллоҳ (барча ишга) қодирдир. Аллоҳ мағфиратли, меҳрибондир.

Аллоҳ сизларни динларингиз тўғрисида сизлар билан урушмаган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқармаган кимсалардан — уларга яхшилик қилишларингиздан ва уларга адолатли бўлишларингизда қайтармас. Албатта Аллоҳ адолат қилгувчиларни севар.

Аллоҳ сизларни фақат динларингиз тўғрисида сизлар билан урушган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқарган ҳамда сизларни ҳайдаб чиқаришда бир-бирларига ёрдамлашган кимсалардан — улар билан дўстлашишларингиздан қайтарур. Кимки улар дўстлашса, бас, ана ўшалар золим кимсаларнинг ўзидир." ("Мумтаҳана сураси", 1-9-оятлар маъноси)

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ушбу оятлар тафсирида: "Ушбу сура аввалининг нозил бўлишига Хотиб ибн Абу Балтаъа қиссаси сабаб бўлган" дейди.

Имом Адмад ва Убайдуллоҳ ибн Абу Рофеъ, Али розияллоҳу анҳудан мана бу хабарни эшитганлигини айгган:

"Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васаллам мен, Зубайр ва Микдодга Равзахоҳ (Мадина ва Макка орасидаги жой) га боринглар, у ерда бир йўловчи аёл бўлиб унда бир хат бор. Сизлар шу хатни олиб келинглар ", деб буюрдилар! Биз аёлни топиб унга:

— Хатни бер! - дедик.

— Менда ҳеч қандай хат йўқ деди у.

— Ҳозир хатни чиқариб берасан ёки кийимларингни ечасан!, - дея қаттиқ туриб олдик. Шунда у сочининг турмаклаган жойидан бир хат чиқариб берди. Хатни Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васалламга келтириб бердик. Очиб қаралганда, у Хотиб ибн Абу Балтаъанинг Макка мушрикларига ёзган хати кан. Унда Хотиб Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васалламнинг баъзи бир ишлари ҳақида уларга хабар берган экан. Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васаллам Хотибни чақариб:

Бу нима қилиқ, эй Хотиб, дедилар.

— Менга ҳукм чиқаришга шошилманглар. Мен Қурайшга кейин келиб қўшилган бўлиб, уларнинг ўзидан эмасман. Сиз билан бирга бўлган муҳожирларнинг Маккадаги аҳллари ҳимоя қиладиган яқинлари бор. Менинг эса ҳеч кимим йўқ. Шундай бўлгач, мен мушриклар орасида бир яқинлик пайдо қилсаму улар шу хабарлар сабаб менинг яқинларимни шояд ҳимоя қилишса, деб мен шу ишга қўл урдим. Мен буни диндан қайтганим ёки Исломдан кўфрга рози бўлганим учун қилмадим, дея жавоб берди у. Шунда Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васаллам:

— У сизларга рост сўзлади, - дедилар. Умар розияллоҳу анҳу:

Менга қўйиб беринг, бу мунофиқнинг бўйинини узай, ё Росулulloҳ — деди. Шунда Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васаллам:

— Ахир у Бадр иштироқчиларидан ку. Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Бадр аҳлига: Хоҳлаганингизни қилинглар, мен сизларнинг гуноҳларингиздан ўтдим, деганлигини билмайсанми?, дедилар".

Ибн Можжадан бошқа муҳаддислар барчалари шундай ривоят қилганлар. Улар Суфён ибн Уяйнадан ўзга йўналишда келтирганлар. Имом Бухорий роҳимаҳуллоҳ "Мағозий" китобида: "Сўнгра Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло:

«Эй мўминлар, Менинг душманим ва сизларнинг душманларингиз (бўлган мушриклар)ни дўст тутманглар!...» дея бошланган "Мумтаҳана" сурасини нозил қилди" деган жумлани зиёда қилган...

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло ўзи уларни кофирларга қарши курашишга, уларни душман тутишга, улардан ўзларини четга олишга ва улардан безор бўлишга буюриб, мўмин бандаларига шундай дейди:

"Сизлар учун Иброҳим ва у билан бирга бўлган кишиларда (уларнинг кофирларга қилган муносабатларида) гўзал намуна бордир. Эслангиз, улар ўз қавмларига: «Дарҳақиқат, бизлар сизлардан ва сизлар Аллоҳни қўйиб ибодат қилаётган бутларингиздан безормиз. Бизлар сизлар (ишониб, "ибодат" қилаётган бут-санамлар) ни инкор этдик. Токи сизлар

ёлғиз Аллоҳга иймон келтиргунларингизча сизлар билан бизнинг ўртамизда мангу адоват ва ёмон кўриш зоҳирдир», дедилар.
("Мумтаҳана" сураси, 4-оят маъноси)

Аллоҳ таоло шу суранинг 13-оятда шундай деди:

«Эй мўминлар, Аллоҳнинг ғазабига дучор бўлган қавм билан дўст бўлманглар! Худди барча кофирлар қабр эгалари (яъни, ўликларнинг қайта тирилишлари)дан ноумид бўлганларидек, уларнинг ҳам охиратдан умидлари узилгандир.»

Имом Табарий роҳимаҳуллоҳ ушбу оят шарҳида шундай дейди: "Аллоҳ таоло ўзининг: **"Эй мўминлар, Аллоҳнинг ғазабига дучор бўлган қавм билан дўст бўлманглар!"**... сўзида яҳудларни назарда тутгандир. Чунки улар мусулмонларнинг камбағаллари билан алоқа тиклаб, улардан мўминлар орасидаги баъзи гаплардан дарак олар ва бу хабарлар эвазига уларни ўз боғларидати мевалар билан сийлар эдилар. Юқоридаги оят нозил бўлиши билан мўминлар бундай тубан ишлардан қайтарилдилар. Аллоҳ бу сурани қандай мавзуда бошлаган бўлса ўша билан, яъни кофирлар билан дўстлашишни бас қилишга бўлган тартиб билан ниҳоялади. Бу эса Хотиб ибн Абу Балтаъа ва бошқаларга бўлган хитобдир.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳу шундай дейди:

"Аллоҳ таоло **"Эй мўминлар, дўст бўлманглар!"** сўзи билан улар билан яқиндан дўстлашманглар ва насиҳатлашманглар ҳам" деган бўлиб Хотиб ибн Абу Балтаъага ўз фазлу-карамини ифода этди. ("Тафсири Табарий", 18-жузъ. 76-саҳифа)

б) Кофирлар мусулмонларни ёмон кўради.

Бизларга бунинг хабарини Аллоҳ Ўзи бериб, "Бақара" сурасининг 105-оятда шундай дейди:

«На аҳли китоб (яҳудий ва насроний)лардан бўлган кофирлар ва на мушриклар сизга Парвардигорингиз тарафидан бир яхшилик (яъни ваҳий) тушишини истамайдилар...»

Яна Аллоҳ айтади:

"Аҳли китобларнинг кўпчилиги сизларни, иймонли бўлганингиздан кейин, ҳасад қилганликлари сабабли куфрга қайтаришни истайди"...
("Бақара" сураси, 109-оят маъноси)

Аллоҳ таоло айтди:

"Ҳой (мўминлар), сизлар уларни яхши кўрасизлар-у, улар сизларни суймайдилар. Сизлар ҳамма китобларга иймон келтирасизлар-у (улар

сизларнинг китобингизга иймон келтирмайдилар). Сизларга йўлиққанларида: «иймон келтирдик», дейишади. Узлари холи қолишганда эса сизларни қаттиқ ёмон кўрганлари сабабли бармоқларини тишлайдилар. (Эй Муҳаммад, уларга): «Шу адоватларинг билан ўлиб кетинглар!» — деб айтинг! Албатта Аллоҳ дилларни эгаллаган сирларни билгувчидир.

Агар сизларга бирон яхшилик тегса, бу уларни хафа қилади. Агар сабр-тоқат қилсангиз ва Аллоҳдан қўрқсангиз, уларнинг найранглари сизларга ҳеч қандай зарар қила олмайди. Албатта Аллоҳ уларнинг қилаётган амалларини ихота қилгувчидир." ("Оли Имрон" сураси, 119—120 оятлар маъноси)

Имом Табарий роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

Оятдаги маъно: Кимдаки ушбу қаттиқ адоват, ҳиқду-гина ва мўъминларга келган мусибатларга шод бўлиш каби сифатлар мавжуд бўлса, ундай одам сирлашиш ва яқиндан дўстлашишга асло муносиб бўлмайди. Хоссатан, дунё ва охираат иззатининг моҳияти бўлган буюк ибодат, яъни жиҳод ишларида ундай киши билан сирлашиш ва дўстлашиш асло жоиз эмас. (Тафсири Табарий) 4-жузъ, 181-183-саҳифалар)

в) Мўъминлар имонда турар эканлар яҳуд ва насоролар асло рози бўлмайдилар.

Аллоҳ таоло "Бақара" сурасининг 120-оятида шундай дейди:

Яҳудий ва насронийлар уларнинг динига кирмагунингизча ҳаргиз сиздан рози бўлмайдилар. Айтинг: "Аллоҳнинг йўлигина ҳақиқий йўлдир". Қасамки, агар сизга келган ҳақиқий билимдан кейин уларнинг нафс-ҳаволарига эргашсангиз, Аллоҳ тарафидан сизга на бир дўст ва на бир ёрдам бергувчи бўлмайди.

г) Балки улар мўъминларни иймонга келганларидан сўнг кофирликка қайтармоқни орзу қиладилар.

Аллоҳ таоло "Оли-Имрон" сурасининг 100-оятида шундай дейди:

«Эй мўъминлар, агар китоб берилган кимсаларнинг баъзи бир гуруҳларига бўйинсунсангиз, улар сизларни иймонга келганингиздан кейин яна кофирликка қайтарадилар.»

«Эй мўъминлар, агар кофирларга итоат қилсангиз, сизларни кетингизга (куфрга) қайтарадилар. Бас, зиён кўргувчиларга айланиб қоласизлар.» ("Оли Имрон" сураси, 149-оят маъноси)

Ибн Жарир Табарий раҳимаҳуллоҳ бу оят тафсирида шундай дейди:

"Бу билан зикри улуғ бўлган зот "Эй мўъминлар, Аллоҳ ва Унинг Росулининг ваъдаю ваъийдлари ҳамда буйруғу қайтариқларини тасдиқлаган инсонлар, агар сизлар пайғамбарингиз бўлган Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи васалламни инкор этган

яхуд ва насоролардан бўлган кофирларга сизни буюриб, қайтарган амрларида уларга бўйинсуниб, уларнинг бу борадаги фикрларини қабул қилсангиз ва уларни ўзларингизга насиҳатгуй билиб, насиҳатларини қабул қилсангиз улар сизларни имонга келганингиздан кейин муртад бўлишга, Исломни қабул қилгандан сўнг Аллоҳга ва Унинг оятларига кофир бўлишингизга (яъни уларга амал қилмай, уларни инкор этишингизга) мажбурлайдилар.

Бас, зиён кўргувчилардан бўлиб қоласизлар. Натижада сизларни Аллоҳ ҳидоятлаб қўйган динингиз Исломдан ва иймонларингиздан қайтасизларда, ҳалок бўлгувчилардан бўлиб, ўзларингизга зиён қиласиз, динларингиздан адашиб, дунёю охиратингиз қўлдан кетади. Аллоҳ таоло бу билан ўзига иймон келтирган аҳли иймонни куфр аҳлига бўйинсунишдан ҳамда уларнинг фикрлари ва диний насиҳатларини қабул қилишдан қайтармоқда". ("Тафсири Табарий" 4-жузъ, 122-123- саҳифалар)

д) Аллоҳнинг муҳаббати, мўъминларни дўст тутиш ва Аллоҳ йўлидаги жиҳод ўртасидаги алоқа.

Мўъминларни дўст тутиш ва кофирларни душман билиш борасидаги шариат адкомларини баён қилдик. Энди эса Ибн Таймийя роҳимахуллоҳнинг Аллоҳга бўлган муҳаббат билан жиҳод орасидаги муҳим алоқа ҳақидаги қимматли гапларини эслайлик. У бу борада шундай деган эди:

"Бу ўринда муҳаббатнинг умумий ва мутлақ сифат бўлишининг моҳияти шундаки, мўъмин аввало Аллоҳни, Унинг пайғамбару росулларини ва мўъмин бандаларини яхши кўради. Бу муҳаббат яхши кўриш учун унданда ҳақлироқ бўлмаган ягона Аллоҳга бўлган муҳаббатдан келиб чиқади. Мана шунинг учун ҳам бу муҳаббатдан Аллоҳгагина бўладиган тоат-ибодат, таваккул, фидоийлик ва бошқа шунга ўхшаш буюк сифатлар ҳосил бўлади".

Ибн Таймийя роҳимахуллоҳ Аллоҳга бўлган муҳаббат диннинг асли экани, унинг мукамаллиги диннинг комиллиги, нуқсонни эса диннинг нуқсониданлигини баён қилиб, унинг исботи учун Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг қуйидаги ҳадиси шарифларини келтиради:

"Ишнинг боши Ислом, унинг устуни намоз ва унинг энг чўққиси (юқориси) Аллоҳ йўлидаги жиҳоддир".

Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу ҳадисларида жиҳод амалларнинг энг юқори чўққиси, энг шарафлиси ва энг буюги эканлиги хабарини бердилар.

Аллоҳ таоло "Тавба" сурасининг 19-22-оятларида айтади:

«(Эй мушриклар), сизлар ҳожиларга сув беришни ва Масжид-ал-Ҳаромни обод қилишни — Аллоҳга ва Охират кунига иймон келтирган ҳамда Аллоҳ йўлида курашган зотлар (нинг амалларига) тенг, деб билдингизми?! Улар (яъни, мўъминлар билан мушриклар) Аллоҳ наздида тенг эмаслар, Аллоҳ золим қавми ҳидоят қилмас. Иймон

келтирган, ҳижрат қилган ва Аллоҳ йўлида молу жонлари билан курашган зотларнинг Аллоҳ наздидаги даражалари жуда улуғдир ва ўшалар (бахт-саодатга) эришувчидирлар. Парвардигорлари уларга Ўз тарафидан раҳмат ва ризолик ҳамда улар учун бўладиган жаннатлар хушхабарини берурки, у жаннатларда доимий неъматлар бордир. Улар ўша жойларда абадий қолурлар. Дарҳақиқат, фақат Аллоҳнинг ҳузуридагина улуғ ажр бордир.»

Собит бўлишича: банданинг ихтиёрий равишда қилган энг афзал амаллари ва Аллоҳ йўлидаги жиҳод ўша муҳаббатнинг комиллигига далилдир.

Аллоҳ таоло "Тавба" сурасининг 24-оятида бундай дейди:

«(Эй Муҳаммад), айтинг: «Агар ота-оналарингиз, болаларингиз, ака-укаларингиз, жуфтларингиз, қариндош-уруғларингиз ва касб қилиб топган мол-дунёларингиз, касод бўлиб қолишдан қўрқадиган тижоратларингиз ҳамда яхши кўрадиган уй-жойларингиз сизларга Аллоҳдан, Унинг пайғамбаридан ва Унинг йўлида жиҳод қилишдан суюклироқ бўлса, у ҳолда то Аллоҳ ўз амрини (яъни, азобини) келтирганича кутиб тураверинглар. Аллоҳ итоатсиз қавми ҳидоят қилмас.»

«Эй мўминлар, сизларнинг ичингиздан кимда-ким динидан қайтса, Аллоҳ бошқа бир қавми келтирурки, Аллоҳ уларни яхши кўрур, улар Аллоҳни яхши кўрурлар. Улар мўминларга хоксор, кофирларга эса қаттиққўл, бирон маломатгўйнинг маломатидан қўрқмай Аллоҳ йўлида курашадиган кишилардир. Бу Аллоҳнинг фазлу марҳамати бўлиб, Ўзи хоҳлаган кишиларга берур. Аллоҳ фазлу карами кенг, билгувчидир.» "Моида" сураси, 54 оят.

Аллоҳга бўлган муҳаббат Аллоҳ йўлида жиҳод қилишни талаб этади.

Чунки ошиқ маъшуқи суйган нарсани суюб, унинг ёмон кўрган нарсасини ёмон кўради. Унинг дўстларини дўст тутиб, душманларини душман билади. Рози бўлган нарсасига рози бўлиб, нафратланган нарсасидан нафратланади. Маъшуқ буюрган нарсага ўзгаларни буюриб, у қайтарган нарсалардан қайтаради. Ошиқ бу ишларнинг барчасида маъшуқига мувофиқ бўлади.

Мана бундай кишилар ризолигига Роббилари рози бўлган, уларнинг ғазабланишлари ила Роббиларининг ғазаби келган инсонлардир. Чунки улар Роббилари рози бўлган нарсага рози бўладиган ва Роббилари ёмон кўрган нарсаларга нафратланадиган бўлишган. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам Билол ва Сухайблар дохил бўлган бир жамоат ҳақида Абу Бакр розияллоҳу анҳуга:

"Сен уларнинг ғазабларини келтириб қўйдинг шекилли, агар шундай бўлган бўлса, сен Роббингнинг ғазабини келтирган бўласан", деганларида Абу Бакр розияллоҳу анҳу уларга шундай деган эди:

- Мен сизларнинг ғазабингизни келтириб қўйдимми, эй биродарлар!
- Йўқ Аллоҳ сени мағфират қилсин, эй Абу Бакр, - деб жавоб бердилар улар.

Воқеа бундай бўлганди:

Бу жамоанинг ёнидан Абу Суфён ибн Ҳарб ўтиб қолади. Шунда улар: - Қани эди, ҳозир қилич билан шунинг бошини узиб ташласанг!? - дедилар. Абу Бакр розияллоҳу анху уларга карата:

- Сизлар Қурайшнинг саййидини шундай дейсизми?! - дедилар.

Сўнг у бу ҳодисани Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламга сўзлаб берган эди, Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам Абу Бакрга юқоридаги гапни айтдилар. Чунки у одамлар бу гапни Аллоҳга ва Унинг Росулига бўлган муҳаббатларининг ҳамда ҳар иккисининг душманларига бўлган нафратларидан айтган эдилар. Шунинг учун ҳам Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам ўз Роббиларидан қилган ривоятларида Аллоҳ таоло шундай дейди:

«Бандам ўзининг нафл ибодатлари билан Менга яқинлашишда давом этаверади, ҳатто Мен уни яхши кўриб қоламан. Шунда Мен унинг эшитадиган қулоғи, кўрадиган кўзи, ушлайдиган қўли ва юрадиган оёғи бўлиб қоламан. У Мен билан эшитиб, Мен билан кўради. Мен билан ушлаб, мен билан юради. Шу пайтда у Мендан нимани сўраса, ўшани бераман. Агар у Мендан паноҳ сўраса, уни ўз паноҳимга оламан. Мен қиладиган ишимда ҳеч иккиланмайман. Менинг тараддудим ўлимни хушламайдигани мўъмин бандамнинг жонини олишдадир. Мен ўша ёмонликни асло хушламайман, лекин бу унинг учун ҳеч чорасиз ишдир.»
(“Тухфатул Ироқия” 1-жузъ, 63-64-саҳифалар)

Ибн Таймийя роҳимаҳуллоҳ яҳуд ва насороларни дўст тутиш борасида шундай дейди:

"Агар дунёвий ишлардаги тақлид муҳаббат ва дўстликни келтириб чиқарадиган бўлса, диний ишлардаги тақлид қандай бўлади?! Зеро, диний ишларда уларга ўхшашлик ва тақлид қилишлик кўпроқ, қаттидроқ дўстлашишга олиб келади".

Кофирларни яхши кўриш ва дўст тутиш кишини иймондан айиради.

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло "Моида" сурасининг 51-53-оятларида:

“Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавмни ҳидоят қилмас. Бас, Сиз дилларида мараз бўлган кимсалар: «Бизга бирон бало етишидан кўрқамиз», деган ҳолларида улар (кофирлар) томонга шошаётганларини кўрасиз. Шояд Аллоҳ мусулмонларга ғалаба берса ёки ўз ҳузуридан (бу мунофиқ кимсаларни шарманда қиладиган) бирон ишни келтириб, улар ичларида яширган нарсаларига надомат қилувчиларга айланиб қолсалар. (Шунда) мўъминлар (бир-бирларига): «Жон-жаҳдлари билан «Сизлар билан биргамиз», деб қасам ичганлар

шуларми?» дейдилар. У мунофиқларнинг қилган амаллари беҳуда кетди ва ўзлари зиён кўргувчиларга айланиб қолишди,” деди.

Аллоҳ таоло аҳли китобларни мазаммат(танқид) қилган ўринда:

“Бани Исроил орасидан кофир бўлган кимсалар Довуд ва Ийсо бинни Марям тилида лаънатлангандирлар. Бунга сабаб уларнинг қилган исёнлари ва тажовузкор бўлганларидир. Улар бир-бирларини қилган нолойиқ ишларидан қайтармас эдилар. Бу қилмишлари нақадар ёмон иш! Улардан кўплари кофир бўлган кимсаларни дўст тутганларини кўрасиз. Уларга нафси ҳаволари нақадар ёмон нарсани — Аллоҳнинг ғазабини келтирди. Энди улар абадий азобда қолгувчидирлар. Агар Аллоҳга, пайғамбарга ва унга нозил қилинган китобга иймон келтирганларида эди, уларни — кофирларни дўст тутмаган бўлур эдилар. Лекин улардан кўплари итоатсиз кимсалардир,” деганди. (“Моида” сураси, 78-81-оятлар маъноси)

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло бизларга унинг ўзига, Пайғамбар алайҳиссаломга ва у кишига нозил бўлган Қуръонга бўлган иймон кофирлар билан дўстлашмасликни лозим тутишини, улар билан дўстлашиш эса иймонсизликни вожиб қилувчи эканини баён қилиб берди. Чунки лозим тутувчининг йўқлиги лозим тутилган нарсанинг бўлмаслигини тақозо этади.

Аллоҳ таоло шундай дейди:

“Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирадиган қавмнинг Аллоҳ ва Унинг пайғамбари чизган чизиқдан чиққан кимсалар билан — гарчи улар ўзларининг оталари, ёки ўғиллари, ёки оға-инилари, ёки қариндош-уруғлари бўлсалар-да, дўстлашаётганларини топмасиз. Ана ўшаларнинг дилларига (Аллоҳ) иймонни битиб қўйгандир ва уларни Ўз томонидан бўлган Рух – Қуръон билан қувватлантиргандир. У зот уларни остидан дарёлар оқиб турадиган, улар мангу қоладиган жаннатларга киритур. Аллоҳ улардан рози бўлди ва улар ҳам (Аллоҳдан — У зот берган ажр-мукофотлардан) рози бўлдилар. Ана ўшалар Аллоҳнинг хизбидирлар. Огоҳ бўлингизким, албатта Аллоҳнинг ҳизби (бўлган зотларгина) нажот топгувчидирлар!” (“Мужодала” сураси, 22- оят маъноси)

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло бизларга кофирни дўст тутувчи мўъмин топилмаслигини, кимки кофир билан дўстлашса, унинг мўъмин эмаслигини баён қилиб берди. Зоҳирӣ ўхшашликда дўстлик гумони бўлгани учун ҳам юқорида тақрири ўтганидек, тақлид (ўзини ғайридин аҳлига ўхшатиш) ҳаром қилингандир. (“Иқтизоус-сиротил-мустақим”, 1-жузъ, 221-222-саҳифалар)

Ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳ яна шундай дейди:

“Мўъминга Аллоҳ йўлида душманлашиш ва Аллоҳ йўлида дўстлашиш лозим бўлади. Бу ерда бир мўъмин бўлса, гарчи унга зулм қилган бўлсаям, уни ўзига дўст тутиши лозим бўлади, чунки унинг қилган зулми иймоний дўстлик риштасини узишга боис бўлмайди”. Аллоҳ таоло “Хужурот” сурасининг 9-10-оятларида айтади:

«(Эй мўминлар), агар мўминлардан бўлган икки тоифа (бир-бирлари билан) урушиб қолсалар, дарҳол уларнинг ўртасини ўнглаб қўйинглар! Энди агар улардан бирови иккинчисининг устига тажовуз қилса, бас то (тажовузкор тоифа) Аллоҳнинг амрига қайтгунича, сизлар тажовуз қилган (тоифа) билан урушинглар! Энди агар у (тоифа тажовузкорликдан) қайтса, сизлар дарҳол уларнинг ўртасини адолат билан ўнглаб қўйинглар. (Мудом) адолат қилинглари! Зеро Аллоҳ адолат қилгувчиларни суюр. Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз оға-инилардир. Бас, сизлар икки оға-инингизнинг ўртасини ўнглаб қўйинглар! Аллоҳдан қўрқинглар — шояд У зот томонидан бўладиган раҳматга эришсангизлар.»

Аллоҳ ушбу оятларда гарчи мўминлар ичида ўзаро уруш ва душманлик мавжуд бўлсада, улар бир-бирларига ака-ука, биродар эканлигини баён қилиб, уларни ўзаро ислоҳга буюрмоқда. Мўмин бу икки иш орасидаги фарқни яхшилаб ўйлаб кўрсин. Бири-бирига зид бўлган бу икки нарса қанчалар аралашиб кетган?!... Билгинки, бир мўмин сенга қанчалик зулму-жафо қилган бўлсада, уни дўст тутмоғинг сенга вожиб бўлади. Кофир сенга қанчалар яхшилик қилган ва жуда кўп нарса берган бўлсада, сен уни душман билмоғинг вожиб бўлади. Чунки Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло диннинг ҳаммаси Аллоҳники бўлиши учун пайғамбарлар юбориб, илоҳий китобларни нозил қилди. Демак, муҳаббат фақат унинг дўстлари учун, нафрат эса фақат унинг душманлари учун, иззат-икром унинг дўстлари учун, таҳқир-хорлик унинг душманлари учун, эъзозу мукофот унинг дўстлари учун ва таъқиб-уқубат фақат унинг душманлари учун бўлмоғи лозим. Агар бир мусулмонда яхшилик ва ёмонлик, тоат ва фиқ-гуноҳ, суннат ва бидъатлар жамланган бўлса-да, у дўстлашишга ҳақли бўлиб, у ўзидаги яхшиликларга кўра ажру-мукофотга ва ўзидаги ёмонликларга яраша жазо-уқубатга ҳақли бўлади. Бир кишида иззат-икром ва хорликни вожиб қиладиган хислатлар жамланган бўлса, у ҳар бири учун ўзига яраша тақдирланади.

Масалан, бир камбағал ўғирлик қилса, ўғирлик қилгани учун унинг қўли кесилиб, байтулмолдан унинг ҳожатига яраша нафақа берилади. Бу аҳли сунна ва вал-жамоа иттифоқ қилган асосдир. ("Фатволар тўплами", 28-жузъ, 208-209-саҳифалар)

е) Шубҳани даф қилиш.

Агар сизга кимдир: - Ундай бўлса Аллоҳ таолонинг мана бу: «Аллоҳ сизларни динларингиз тўғрисида сизлар билан урушмаган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқармаган кимсалардан — уларга яхшилик қилишларингиздан ва уларга адолатли бўлишларингиздан қайтармас. Албатта Аллоҳ адолат қилгувчиларни севар ("Мумтаҳана" сураси, 8) оятининг маъноси нима бўлади? Бу оят кофирларга муҳаббат қўйиш, уларга яхшилик қилиш ва уларни дўст тутишни жоизлигига далил бўлмайди, деса, унга жавоб:

“Ал бирр (яхшилик)дан мурод яхшиликни етказиш ва адолат қилиш, демакдир (яъни динда мусулмонларга қарши уруш қилмаган ва мусулмонларни

диёрларидан ҳайдаб чиқармаган кофирларга зоҳирӣ яхшилик ва адолат қилиш жоиз). Буларнинг ҳар ва тил билан кўмаклашиш, ақида ва дунёвий ишларда уларга эргашиш, уларни сирдош билиб, мусулмонларнинг ички сирларидан воқиф қилиш каби хислатларни ўз ичига олган дўстлашиш доирасига кирмайди.

Саҳобалар олди-сотди алоқаларида ҳам дўстлик ҳосил бўлиши эҳтимолидан кўрқиб қолишгач, Аллоҳ таоло:

“Аллоҳ сизларни фақат динларингиз тўғрисида сизлар билан урушган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқарган ҳамда сизларни ҳайдаб чиқаришда бир-бирларига ёрдамлашган кимсалардан — улар билан дўстлашишларингиздан қайтарур. Кимки улар дўстлашса, бас, ана ўшалар золим кимсаларнинг ўзидир.” ("Мумтаҳана" сураси, 9) маъносидаги оятни нозил қилди.

Имом Шофеъий раҳимаҳуллоҳ "Қуръон ҳукмлари" китобида шундай дейди:

"Молу дунё билан бўлган алоқа, яхшилик қилиш, адолат қилиш, юмшоқ гапириш ва бир-бирига мактуб йўллаш алоқалари, булар Аллоҳнинг ҳукми билан манъ қилинган дўст тутиш ва мусулмонлар зиддига кўмаклашиш қаторида бўлмайди.

Аллоҳ таоло мўъминларнинг зиддига кўмаклашмаган ва ўзларига ёрдам қилган мушрикларга яхшилик қилиш ва уларга адолат қилишга руҳсат берди. Мўъминлар зиддига бир-бирига ёрдамлашганлар билан дўстлашишдан қайтарди. Ушбу манъ қилинган дўстлашиш — яхшилик ва адолат қилиш билан бир хил эмас. Пайғамбар алайҳиссалом ҳам Бадр асирларидан бир нечаларини фидя эвазига озод қилганлар. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламга тили ва амаллари билан душманлик қилишда таниқли бўлган Абу Изза Жумаҳийни ҳам эвазсиз озод қилдилар. Бадр воқеасидан кейин Сумома ибн Усолни ҳам озод қилиб юбордилар. Ваҳоланки, у ҳам душманликда таниқли бўлиб, Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам уни ўлдиришга буюрган эдилар. Асирга тушгандан сўнг уни озод этдилар.

“Сўнг ё (уларни озод қилиб юбориш билан) марҳамат кўрсатурсизлар ё (уларни қўйиб юбориш учун) фидя-товон олурсизлар, Токи уруш юкларини қўйгунича (яъни тўхтагунича сизларга буюрилган иш) мана шудир.” "Муҳаммад" сураси, 4-оят маъноси.

Сўнг Сумома Исломни қабул қилди. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам маккаликларга озиқ-овқат олиб бориш йулини тўсиб қўйган эдилар. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламдан бу тақиқни бекор қилишга изн сўрадилар. Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам изн бердилар. (Имом Шофеъий, "Қуръон ҳукмлари", 2-жузъ, 191-саҳифа)

Ибнул-Қоййум раҳимаҳуллоҳ, алоқа ҳамда аҳли зимма мискинларига вақф қилиш ва уларга садақа беришнинг жоизлигига Аллоҳнинг:

“Аллоҳ сизларни динларингиз тўғрисида сизлар билан урушмаган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқармаган кимсалардан — уларга

яхшилик қилишларингиздан ва уларга адолатли бўлишларингизда қайтармас. Албатта Аллоҳ адолат қилгувчиларни севар.

Аллоҳ сизларни фақат динларингиз тўғрисида сизлар билан урушган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқарган ҳамда сизларни ҳайдаб чиқаришда бир-бирларига ёрдамлашган кимсалардан — улар билан дўстлашишларингиздан қайтарур. Кимки улар дўстлашса, бас, ана ўшалар золим кимсаларнинг ўзидир.” (“Мумтаҳана” сураси, 8-9) оятларини далил қилиб шундай дейди:

"Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло суранинг аввалида мусулмонларни кофирлар билан дўстлашишдан ва улар билан ўзаро муҳаббатлашишдан қайтарди. Шунда баъзилар уларга яхшилик, адолат ва эҳсон қилиш ҳам уларни дўст туттиш ҳукмига кириб қолади, деб гумон қилишди. Шунда Аллоҳ таоло яхшилик ва адолат қилиш дўст туттиш ҳукмига кирмаслигини, балки яхшилик ва адолат ўзининг яхши кўрган ва унга рози бўлган амалларидан эканини, кофирларни дўст туттиш, уларни яхши кўриш ва уларга муҳаббат билан юз туттиш қайтарилган эканини баён қилиб юқоридаги оятни нозил қилди". ("Аҳли зимма ҳукмлари", 1-жузъ, 602-саҳифа.)

Ибн Касир раҳимаҳуллоҳ шундай дейди: "Аллоҳ таолонинг:

Аллоҳ сизларни динларингиз тўғрисида сизлар билан урушмаган ва сизларни ўз диёрларингиздан... чиқариб юборишга ёрдамлашмаган (аёл ва заиф) кофирларга яхшилик қилмоғингиздан қайтармайди. Балки Аллоҳ адолат қилгувчиларни яхши кўради".

Имом Аҳмад "Сунан"идаги 6345-ҳадис ривоятида шундай дейди:

"Ҳишом ибн Урва Фотима бинти Мунзирдан, у эса Абу Бакр розияллоҳу анҳунинг қизи Асмо розияллоҳу анҳодан ривоят қилди. Асмо розияллоҳу анҳо айтади:

"Қурайшлар билан аҳдлашилган пайтда меникига онам келди. У мушрика эди. Мен Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига келиб:

— Менинг уйимга онам келди. Унга яхшилик қилсам бўладими? – деб сўрадим.

Шунда Росулulloҳ саллалллоҳу алайҳи васаллам:

"Ҳа онангга яхшилик қил! ", - дедилар".

Ушбу ҳадисни имом Бухорий ва Муслим ҳам ривоят қилганлар. ("Тафсири ибн Касир", 4-жузъ, 350-51-саҳифалар)

3. КОФИРЛАРНИ СИРДОШ ТУТИБ, МУСУЛМОНЛАРНИНГ СИРЛАРИДАН ВОҚИФ ҚИЛИШДАН ҚАЙТАРИШ

Аллоҳ таоло айтади:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِيَدِيكُمْ بَطَانَةً مِّن دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُؤًا مَا عُنْتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

"Эй мўъминлар, ўзларингни қўйиб, (у мунофиқларни) сирдош дўст тутманглар! Улар сизларга зарар етказишда кучларини аямайдилар ва ёмон ҳолга тушишингизни орзу қиладилар. Уларнинг сизларни ёмон кўришлари оғизларидан ошкор бўлди. Дилларидаги адоватлари эса янада каттароқдир. Агар ақл юргазсангизлар сизлар учун оят-аломатларни аниқ-равшан қилиб бердик." ("Оли Имрон" сураси, 118-оятдан)

Имом Қуртубий роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

«Битона бирлик ва кўплик учун ҳам қўлланиладиган масдардир. Битонатур-рожул, деганда кишининг ўз ишларида маслаҳат олувчи хос одамлари тушунилади».

Аллоҳ таоло мана шу ояти билан мўъминларни кофирлар, яҳудлар ва ўз ҳавоинафсининг қули бўлган бошқа кимсаларни ички сирлардан воқиф бўладиган сирдош дўст тутишдан қайтарди.

Уламолар:

"Сени динингда ва тутатган йўлингга сенга муҳолиф бўлган кимсалар билан яқиндан суҳбат қилмогинг дуруст бўлмайди", деганлар.

Бир шоир: Киши ўзин эмас, яқинидан сўралар,
Ҳар бир инсон ўзининг яқинига эргашар, деган экан.

Абу Довуднинг "Сунан"ида Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинишича, Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам:

"Инсон ўз дўстининг динида бўлади. Ҳар бирингиз ким билан дўстлашаётганига қарасин", дедилар.

Ибн Масъуд розияллоҳу анҳудан эса Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг:

«Одамларга уларнинг дўстларига қараб баҳо беринглар», деганлиги ривоят қилинади.

Сўнгра Аллоҳ таоло кофирлар билан алоқа қилишдан қайтаришда қандай маъно борлигини баён қилиб деди:

«сизларга бирон ёмонлик етказишда куч-тоқатларини ҳеч аямайдилар,» яъни: улар сизлар билан зоҳиран урушмасаларда, сизларга қарши пинҳона макру ҳийлаларини қўймайдилар.

Аллоҳнинг:

وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ ...

сўзидаги مَا масдария бўлиб, "сизларга келадиган машаққатни жуда хоҳлайдилар", деган маънони англатади.

("Оли Имрон" сураси, 118 оятдан. "Тафсири Қуртубий", 4-жузъ, 178-181-саҳифалар)

4. КОФИРЛАРНИ МУҲИМ МАНСАБЛАРГА ҚЎЙИШДАН ҚАЙТАРИШ

Ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Имом Аҳмад саҳиҳ санад билан Абу Мусо Ашъарий розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда у: "Мен Умар розияллоҳу анҳуга:

"Менинг бир насроний котибим бор", дедим. Шунда Умар розияллоҳу анҳу менга:

"Сенга нима бўлди? Аллоҳ сени қатл қилсин Аллоҳ таолонинг:

«Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз!...»
("Моида сураси, 51-оятдан) **деган сўзини эшитмаганмисан? Тўғри одамни (мусулмон кишини) котиб тутмадингми?!**", деди.

"Эй амирал мўъминин, менга унинг ёзган хати керак, дини эса ўзигадир", дедим.

Шунда Умар розияллоҳу анҳу:

«Аллоҳ уларни хорлаган экан, мен уларни иззатламайман. Аллоҳ уларни залил қилган экан, мен уларни азиз қилмайман. Аллоҳ уларни йироқ қилган экан, мен уларни яқинлаштирмайман», деди.

("Иқтизоус-сиротил-мустақим", 1-жузъ, 50-саҳифа)

Имом Қуртубий раҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Умар розияллоҳу анҳудан қилинган ривоятда у: "Аҳли китобларни бирон мансаб амалга қўйманглар! Чунки улар порахўрликни ҳалол санайдилар. Ўз ишларингиз ва халқингиз юмушларида Аллоҳдан қўрқадиган одамлардан иш олинглар!" дейди. Умар розияллоҳу анҳуга: Бу ерда Хияра насронийларидан бир киши бор бўлиб, ундан кўра

қалами ўткир, хати чиройлироқ одам йўқ. Шу одам сизга котиблик қилса нима дейсиз? дейишди.

Йўқ! Мен мўъминлардан ўзгани сирдош-дўст тутмайман! Аҳли зиммаларга бирон нарса ёздириш ёки ўзаро тасарруфот ва олди-сотдиларни ҳужжатлаштиришда улардан фойдаланиш жоиз эмасдир, — дея жавоб берди у.

Ҳозирги замонга келиб ҳолатлар ўзгариб кетди. Муслмонлар орасида аҳли китоблардан котиблик ва ишончли вакиллар сифатида фойдаланиш ҳоллари юзага келди. Бу билан улар жоҳил ҳокимлар, волийлар ва бой кишилар хузурларида улуғланиб қоляптилар".

(Тафсири Қуртубий, 4-жузъ, 179-саҳифа)

Ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳ:

"Аҳли зиммалар (Ислом давлатига жия бериб яшайдиган Яҳудий ва Насоролар, бунинг эвазига уларни Ислом давлати ҳимоя қилади)дан бирон вазифа ва котибликда фойдаланилмайди. Чунки мана шундай ишлардан фасод келиб чиқади ёки фасодга йўл очилади", - дейди.

Абу Толиб ривоятида имом Аҳмаддан:

«Хирож каби ишларда улардан фойдаланса бўладими? деб сўрашди.

Йўқ, улардан бирон жойда иш олинмайди. Аҳли зиммалардан бири муслмонлар девонига сайланса у аҳдини бузмайдими? Кимданки муслмонларга озор содир бўлган бўлса ёки фасодга ҳаракат қилган бўлса, уни бирон вазифага қўйиш жоиз эмас. Улардан бошқа ҳар бир инсон ҳамма вақт муносиброқдир. Чунки Абу Бакр розияллоҳу анҳу аҳли ридда (Росуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам вафотларидан кейин диндан қайтган)лардан биронтасига ҳам гарчи Исломга қайтган бўлсада, уларнинг динларида бузилиш хавфи борлиги сабабли бирон муҳим вазифа бермасликка фармон берган эди.»

("Ал-фатово ал-кубро", "Ал-ихтиёрот ал-илмийя", "Китоб ал-Жиход", 4-жузъ, 608-саҳифа)

5. КОФИРЛАРНИНГ УРФ-ОДАТЛАРИ ВА ШИОРЛАРИНИ УЛУҒЛАШДАН, УЛАРНИНГ ФАСОДЛАРИДА ҲАМРОҲ БЎЛИШДАН ВА ЎША НАРСАЛАРНИ ЗИЙНАТЛАШ ВА МАҚТАШДАН ҚАЙТАРИШ

Шайхул Ислом Ибн Таймийя роҳимаҳуллоҳ "Дўстлашиш ва душманлашиш ҳақидаги фасл"да шундай дейди:

«Албатта мўъминлар Аллоҳнинг дўстлари бўлиб, бир-бирларининг ҳам дўстларидир. Кофирлар Аллоҳнинг ва мўъминларнинг душманларидир. Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло мўъминларга ўзаро дўстлашувни вожиб қилди. Шубҳасиз, бу дўстлашув иймон тақозосидандир. Аллоҳ кофирлар билан дўстлашувдан қайтариб,

бу дўстлашиш кофирларга нисбатан мўъминларда йўқлигини ҳамда кофирларини дўст тутган мунофиқларнинг ҳолини баён қилди.

“Албатта ўзларига ҳидоят (йўли) аниқ-равшан бўлганидан кейин яна ортларига (куфрга) қайтиб кетган кимсаларга (бу ишларини) шайтон чиройли қилиб кўрсатди ва улар учун (пуч орзу-хаёларни) узун қилиб қўйди. Бунга (яъни куфрга қайтиб кетишларига) сабаб, уларнинг Аллоҳ нозил қилган нарсани (Қуръонни) ёмон кўрган кимсаларга: «Биз айрим ишларда сизларга итоат этамиз», деганларидир. Ҳолбуки, Аллоҳ уларнинг яширган (сирлари)ни билур.” (“Муҳаммад” сураси, 25-26-оятлар маъноси)

Бундан билинадикки, кофирлар билан дўстлашиш уларнинг ортларига, динларидан қайтишига сабаб бўлган экан. Шунинг учун ҳам “Моида” сурасида кофирларни дўст тутишдан қайтаришдан кейин муртадларнинг бошлиқлари зикр қилинади.

«... Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир...»

(“Моида” сураси, 51-оятдан)

Аллоҳ таоло ушбу суранинг 41-оятида айтди:

«Эй пайғамбар, оғизларида: «Иймон келтирдик», деган, аммо диллари иймон келтирмаган (мунофиқлардан) ва яҳудийлардан бўлган, куфр томонга қараб чопаётган кимсалар сизни маҳзун қилмасин. Улар ёлғонга қулоқ бергувчи ва сизнинг олдингизга келмаган, сўзларни ўз ўринларига қўйилгандан кейин ўзгартирадиган бошқа қавмга (яъни яҳудийларга) қулоқ бергувчи кимсалардир. (Яҳудийлар): «Агар (Муҳаммад тарафидан) сизларга мана шу ҳукм берилса, олинглар, бўлмаса, (яъни бошқа бир ҳукм айтилса), эҳтиёт бўлинглар — олманглар, дейишади.»

Аллоҳ мунофиқлар ва душманликларини беркитган кофирларни зикр қилиб: **“Улар сизнинг олдингизга келмаган бошқа бир қавмга қулоқ соладилар”**, дея хабар беради. Бу эса, мунофиқ ва душманлигини беркитган кофирларнинг душманлигини ошкор этган кофирларга қулоқ солганларидир. Мўъминлар орасида мунофиқларга қулоқ солувчилар бўлгани ва Аллоҳ таоло:

“... сизларнинг орангизда уларга қулоқ солувчилар ҳам бордир”...

(“Тавба” сураси, 48-оятдан) деганидек, баъзи одамлар “саммоъуна”нинг маъноси, жосуслар бўлиб, уларнинг гапларига қулоқ солиб, эшитганларини душманларга олиб борадилар. Бундаги маъно ва **“сизларнинг ичингизда уларнинг гапларига қулоқ солиб, эргашувчилар бордир”**, демакдир. Худдики, **“Аллоҳ унга ҳамд айтганининг ҳамдини қабул қилади”**. Масалан, фалончи фалончига қулоқ солади, деганда **“унинг гапини олиб, айтганини қилади”** деб тушунилади.

Уммат ичидан кимки мушриклардан ёки аҳли китоблардан бўлган кофирларни бирон турли яқинлик билан, масалан, ботил аҳллари билан борди-келди қилиши

ва уларга фасод ишлари ёки ботил сўзларида эргашса, унга ўзининг қилмишига яраша танбеҳ жазо ёки нифоқ нисбати берилади.

Аллоҳ таоло ҳабисни покдан, ҳақни ботилдан ажратишни яхши кўради. Бу каби одамлар мунофиқлар ёки уларда нифоқ нишонлари бор одамлар эканини билдиради. Гарчи, улар мусулмонлар билан бирга бўлсалар ҳам. Чунки бир одамнинг зоҳирда мусулмон бўлиши унинг ботинида мунофиқ бўлишидан тўсмайди. Мунофиқларнинг ҳаммалари зоҳирда мусулмон бўлишган. Қуръон уларнинг сифат ва ҳукмларини баён қилиб берган. Улар Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг даврларида бўлган бўлсалар, Ислом азиз бўлиб рисолат ва нубувват нурлари оламга нур сочиб турган пайтда ҳам ва ундан кейинроқ ўша нурдан йироқлашиш билан мунофиқлар адади янада кўпроқ бўлган. Нифоқнинг сабаблари барча пайғамбарлар олиб келган рисолат душмани бўлмиш куфр сабабидандир.

("Фатволар тўплами", 28-жузъ, 190-202-саҳифалар)

6. МУСУЛМОНЛАР ЗИДДИГА КОФИРЛАРГА ЁРДАМЛАШИШДАН ҚАЙТАРИШ

Аллоҳ таоло "Моида" сурасининг 51-53-оятларида шундай дейди: (маъноси)

«Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавмни ҳидоят қилмас. Бас, Сиз дилларида мараз бўлган кимсалар: «Бизга бирон бало етишидан қўрқамиз», деган ҳолларида улар (кофирлар) томонга шошаётганларини кўрасиз. Шояд Аллоҳ мусулмонларга ғалаба берса ёки ўз ҳузуридан (бу мунофиқ кимсаларни шарманда қиладиган) бирон ишни келтириб, улар ичларида яширган нарсаларига надомат қилувчиларга айланиб қолсалар. (Шунда) мўъминлар (бир-бирларига): «Жон-жаҳдлари билан «Сизлар билан биргамиз», деб қасам ичганлар шуларми?» дейдилар. У мунофиқларнинг қилган амаллари беҳуда кетди ва ўзлари зиён кўргувчиларга айланиб қолишди.»

Имом Табарий раҳимаҳуллоҳ ушбу оятлар нозил бўлиш сабабларини баён қилар экан, шундай дейди:

"Бизнинг наздимизда бу борадаги энг тўғри сўз Аллоҳ мўъминларнинг ҳаммасини яҳуд ва насороларни аҳли иймонлар зиддига ўзларига ҳамкор ва иттифоқдош қилиб олишдан қайтаргандир. Кимки Аллоҳга, унинг Росулига ва мўъминларга қарши курашда мўъминларни қўйиб, яҳуд ва насороларга ёрдамчи, иттифоқчи ва ҳамкор бўлса, бас, у ҳам ўшалар ҳукмида бўлиши хабарини бергандир. Аллоҳ ва унинг Росули бундай ишдан йироқдир". ("Тафсири Табарий" 6-жузъ, 276-саҳифа)

Ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳ татарлар ҳақида шундай деганди: *"Уларга қўшилган барча аскарбошиларнинг ҳукми ҳам босқинчи татарлар ҳукми билан бир хилдир. Уларда Ислом шариатидан қайтишлик қай миқдорда бўлса, бериладиган муртадлик ҳукми ҳам шунча бўлади. Чунки салафларимизнинг закотни инкор этиб, уни беришдан бош тортганларни намоз ўқиб, руза тутишларига қарамай, гарчи*

мусулмон жамоаларига қарши урушмаган бўлсаларда, уларни муртадлар, деб атаганлар. Энди Аллоҳ ва Росулининг душманларига қўшилиб мусулмонларни қатл қилаётганларни қайси ном билан аташ мумкин?!". ("Ал-фатово ал-кубро", 4-жузъ, 332-саҳифа)

Ибн Ҳазм раҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Биз дорул Исломдан дорул ҳарб (Ислом бўлмаган юрт)га чиқиб кетган киши Аллоҳдан, мусулмонларнинг имомидан ва уларнинг жамоасидан йироқ бўлибди. Буни Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг мушриклар орасида яшаётган мусулмонлардан безор эканликларини баён қилган ҳадисларидан билдик. Пайғамбар алайҳиссалом мусулмондан эмас, фақат кофирлардангина йироқ бўладилар.

Аллоҳ таоло "Тавба" сураси 71-ояти бошида айтди:

«Мўминлар ва мўминалар бир бирларига дўстдирлар...»

Абу Муҳаммад раҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Мана шундан маълум бўладики, кимки дорул ҳарб бўлган куфр диёрига у ердаги мусулмонларга қарши урушишни ихтиёр қилиб борса, у ўзининг мана шу иши билан муртад бўлади. Ўша муртадга берилган ҳукмларнинг барчаси: яъни қодир бўлинган вақтда уни қатл этиш, унинг мол-мулки ҳалол ҳисобланиши, никоҳининг бузилиши ва шу каби ҳукмлар берилади. Чунки Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам ҳеч қачон мусулмондан безор бўлмаганлар".

Шунингдек, Ҳиндистон, Синд, Хитой, Судан, Рум ва Турк диёрлари каби ноислом мамлакатларда яшаётган мусулмонлар юки оғир(оиласи катта)лиги, маблағининг озлиги, жисмонан заифлиги ёки йўл топа олмаслиги каби сабаблар билан у ердан чиқиб кетишга қодир бўла олмаса, улар маъзур бўладилар. Агар кимки ўша ерларда яшаб туриб, мусулмонларга қарши урушаётган кофирларга бирон хизмати ёки кўрсатмалари билан ёрдам бераётган бўлса, у шубҳасиз кофир ҳукмидадир.

Исломга ошкора душман бўлган бир кофир давлат мусулмон диёрларидан бирига ғолиб бўлиб, унга эгалик қилиб, у ердаги мусулмонларни ўз ҳолларига қўйиб қўйса, фақат унинг ўзи ўша ўлкага ҳокими мутлақ бўлиб, Исломдан бошқа бир динни (ҳукмрон дин ё давлат дини дея) эълон қилса, ўша ерда қолиб, у билан ҳамкор бўлганларнинг барчалари, унинг аъёну ёрдамчилари ва ўша кофирга рози бўлганларнинг барчалари, гарчи ўзларини мусулмон, деб даъво қилсалар ҳам юқорида зикр этганимиздек, кофир ҳукмида бўладилар.» ("Ал-Мухалло", 11-жузъ, 199-200-саҳифа)

Агар имом Табарий, Ибн Ҳазм ва Ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳлар Ироқдаги мусулмонларга ҳужум қилиш учун Кўрфаз давлатларидан кўтарилаётган Америка ва унинг иттифоқдошларининг аскар ва тайёраларини кўрсалар, нима деган бўлардилар? Афғонистондаги мусулмонларни бомбардимон қилиш учун Покистондан кўтарилаётган Америка учкуч ва тайёраларини кўрсалар, нима дер

эдилар? Араб жазирасини босиб олиш, Ироқни муҳосара қилиш ва Исроил хавфсизлигини таъминлаш учун озиқ-овқат ва жанговар захиралар билан тўла бўлган Америка кема ва тайёралари Кўрфаз давлатлари, Яман ва Миср орқали йўл олаётганлигини кўрганларида, нима деган бўлар эдилар? Агар улар Фаластин муслмонларининг уйлари ичидаги одамлари билан биргаликда ҳокимларимизнинг дўстлари бўлмиш Америка қуроли ва танклари билан мажақланаётганини ва Ямандаги мужоҳидлар ҳукумат билан ҳамкорликда Америка тайёралари бомбардимон қилаётганини кўрсалар, нима деган бўлар эдилар?

7. УЛАРГА ҚАРШИ ЖИҲОД ҚИЛИШГА, УЛАРНИНГ БОТИЛЛИКЛАРИНИ ОЧИБ ТАШЛАШГА, УЛАРНИ ДЎСТ ТУТМАСЛИККА ВА УЛАРДАН ЙИРОҚЛАШИШГА БЎЛГАН БУЙРУҚ

Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло бизларни кофирлар билан дўстлашишдан қайтарибгина қолмай, балки асл кофирлар, муртад ва мунофиқларга қарши жиҳод қилишга буюргандир.

а) Асл кофирларга қарши жиҳод. Улар Ислом ўлкаларига эгалик қилиб олганда уларга қарши жиҳод қилишнинг фарзи айн бўлиши.

Ибн Таймийя роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

«Агар душман Ислом ўлкаларига бостириб кирса, у ердаги ва унга қўшни ўлкалардаги муслмонларга уни даф қилиш шак-шубҳасиз вожиб бўлади, чунки Ислом ўлкаларининг ҳаммаси бир ўлка ҳисобланади. Бундай ҳолда ота-она ва бошқаларнинг ижозатисиз душманга қарши оммавий сафарбарлик вожиб бўлади. Бу борада имом Аҳмад аниқ равшан қилиб:

"Уммат ижмосига кўра, босқинчилардан динни ва номусларни ҳимоя қилиш учун бўлган жанг фарзларнинг энг қаттиғи ва заруридир. Иймондан кейинги фарзларнинг энг кучлиси дин ва дунёни бузувчи душманни даф қилишдир. Бунинг учун ҳеч бир нарса шарт қилинмайди, балки имкон қадар тезроқ уни даф қилинади", деган эди. Бу нарсани барча уламо дўстларимиз ҳам таъкидлаганлар. Босқинчи, золим-кофирни даф қилиш билан ўз ватанида турган кофирни таъқиб қилиш ўртасидаги тафовутни фарқлай билиш ҳам фарздир.»

("Ал-фатово ал-кубро", "Ал-ихтиёрот ал-илмийя", "Китоб ал-жиҳод" 4-жузъ, 607-саҳифа)

Мужоҳид олим Шайхул-Ислом Ибн Таймийя роҳимаҳуллоҳнинг Исломий диёрларга ҳужум қилган кофирларга жиҳод қилиш вожиблигига "ижмои уммат"нинг чиқарган ҳукмини далил қилиб айтган сўзларини, иймондан кейин уларни даф қилишдан кўра фарз нарса йуқ, дея Ислом уммати уламолари иттифоқ, қилганлигини таъкидлашини бир яхшилаб фикр қилиб кўринг! Сўнг ушбу сўзлар билан кофирларнинг диёрларимизга эмин-эркин ҳужум қилишлари ва ўз режаларини хотиржам, беҳатар охирига етказиш учун бор ҳийлалар билан муслмонларни жиҳоддан тўсиш учун жим ўтиришга ундаётган даъватчи ва сарой "уламо"ларининг сўзлари билан бир солиштириб кўринг!

б) Ислом ўлкаларининг муртад ҳокимларига қарши жиҳод қилиш

Ҳозирги замонамизда фарзи айн бўлган жиҳоднинг энг муҳими ва улуғи бу яҳуд ва насороларни ўзларига дўст тутиб олган, Ислом диёрларида Ислом шариатидан бошқа қонунлар билан ҳукм юритаётган муртад ҳокимларга қарши бўлган жиҳоддир. Бу жумҳур уламо иттифоқ қилган иш бўлиб, у ҳақда уларнинг сўзлари тўлиб ётибди.

Қўйида биз уларнинг баъзиларини келтириш билан кифояланамиз.

Аллоҳ таоло "Нисо" сурасининг 65-оятда:

"Йўқ, Роббингизга қасамки, то улар ўз ўрталарида чиққан келишмовчиликларда сизни ҳакам қилмагунларича ва кейин сиз чиқарган ҳукмдан дилларида ҳеч қандай танглик топмай, тўла таслим бўлмагунларича-бўйинсунмагунларича зинҳор мўъмин бўла олмайдилар", дейди.

Имом Шофеъий "Тоъатур-Росул" бобида шундай дейди: Аллоҳ таоло "Оли Имрон" сурасининг 132-оятда:

"Аллоҳ ва пайғамбарга итоат қилингиз. Шояд Аллоҳнинг раҳматига мушарраф бўлсангиз."

"Биз қай бир пайғамбарни юборган бўлсак, фақат Аллоҳнинг изни иродаси билан унга итоат қилинсин, деб юборганмиз..." ("Нисо" сураси, 64-оятдан). Яна Аллоҳ таоло:

"Кимки Пайғамбарга итоат этса, демак, Аллоҳга итоат этибди..." ("Нисо" сураси, 80-оятдан)

Аллоҳ таоло мана бу ва юқоридаги оятлар билан Пайғамбар алайҳиссаломга итоат этиш вожиблигини таъкидлаб, Унга бўлган итоат Аллоҳга бўлган итоат ва У зотга бўлган маъсият Аллоҳга бўлган маъсият эканини баён қилди. Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламнинг амрларига хилоф иш тутганларга ваъийд қилиб Аллоҳ:

«...(Пайғамбарнинг) амрига хилоф иш қиладиган кимсалар ўзларига бирон фитна-кулфат етиб қолишидан ёки аламли азоб етиб қолишидан ҳазир бўлсинлар!», деди. ("Нур" сураси, 63-оятдан)

Аллоҳ таоло Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламнинг амрига муҳолиф бўлган кимсаларни, у киши олиб келган нубувватга тўлиқ таслим бўлишдан бош тортган ва бу нубувватга шубҳа қилувчиларни қўйидаги ояти билан иймондан чиқувчи кимсалар қаторидан қилиб қўйди.

Йўқ, Парвардигорингизга қасамки, то улар ўз ўрталарида чиққан келишмовчиликларда сизни ҳакам қилмагунларича ва кейин сиз чиқарган ҳукмдан дилларида ҳеч қандай танглик топмай, тўла таслим

бўлмагунларича — бўйинсунмагунларича зинҳор мўъмин бўла олмайдилар. Бу ерда "танглик топмай"дан мурод шак-шубҳа, дейишган. Имом Мужоҳиднинг ривоятига кўра, харажнинг асли, дилтанглик, маъносини англатади. Таслим бўлиш, деганда ҳеч қандай шак-шубҳасиз, онгли равишда очиқ қалб ва ишонч ҳосил қилган ҳолда тўлиқ таслим бўлмоқликдир. Юқоридаги оят ҳар қандай мусулмон Аллоҳнинг ёки Унинг Росули амрларидан биронтасини инкор рад этса, бу рад этиш хоҳ шубҳа жиҳатидан, хоҳ қабул қилмаслик жиҳатидан ва хоҳ таслим бўлишдан бош тортиш жиҳатидан бўлсин, барибир у Исломдан чиққанлигига далолат қилади. Буни саҳобаи киромларнинг закот беришдан бош тортганларни муртад, дейишиб, уларни ўлимга ва зурриётларини асир қилишга маҳкум этганликлари тасдиқлайди. Чунки Аллоҳ таоло кимки Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васалламга таслим бўлмаса, у аҳли Исломдан эмасдир, дея ҳукм қилгандир. (Имом Шофеъий, "Қуръон ҳукмлари" 3-жузъ, 180-181-саҳифалар)

Аллоҳ таоло "Моид" сурасининг 50-оятда шундай дейди:

«Динсизлик ҳукмрон бўлишини истайдиларми?! Иймонлари комил бўлган қавм учун Аллоҳдан ҳам гўзалроқ ҳукм қилгувчи ким бор?!»

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ушбу оят тафсирида шундай дейди:

"Барча яхшиликларни ўз ичига олувчи ва барча ёмонликлардан қайтарувчи бўлган Аллоҳнинг қонунларидан юз ўгириб, Аллоҳнинг шариатига сўянмай, инсонлар томонидан ишлаб чиқилган қонунларга юз тутганларни Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло инкор этади. Худди жоҳилият давридаги инсонлар ўзларининг хоҳиш ва истакларига мослаб залолат ва жаҳолатдан иборат бўлган ҳукмлар билан иш юритгани ёки муғул татарлари ўзларининг подшоси бўлган Чингизхондан қолган Ёсиқ исмли инсон томонидан ёзилиб бир китоб шаклига келтирилган қонунлар тўплами билан сиёсат юргизганди. Бу тўплам эса яҳудий, насроний, Ислом миллатининг шариати ва бошқа турли тизим қонунларидан териб, ўз хоҳишларига мувофиқлаштириб олинган ва уларнинг авлодларига унга амал қилинадиган бир мудаддас қомус бўлиб қолгандир. Улар ушбу «қомус»ни Аллоҳнинг Китоби ва Росулининг суннатидан юқори кўядилар. Кимки шундай қилар, экан у шубҳасиз кофирдир. Токи, у Аллоҳнинг ва Росулининг ҳукмларига қайтмас экан, у билан урушилади. Хоҳ озгина, хоҳ кўп нарсаларда бўлсин, Аллоҳнинг ҳукмидан ўзга ҳукмлар билан ҳукм юритилмайди". («Тафсири Ибн Касир», 2-жузъ, 68-саҳифа)

в) Шубҳа-гумонларни кўпайтирувчи мунофиқларга қарши жиҳод

Аллоҳ таоло ўзининг пайғамбари Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи васалламга мунофиқларга кўполлик ва қаттиққўллик билан жиҳод қилиб, уларга қарши ҳужжатларни тўплаб, ҳад-жазо чораларини қўллашга буюди. Аллоҳ таоло "Таҳрим" сурасининг 9-оятда айтди:

«Эй Пайғамбар, сиз кофир ва мунофиқларга қарши жиҳод қилинг ва уларга қаттиққўл бўлинг!...»

Имом Қуртубий роҳимаҳуллоҳ ушбу оятни шарҳлаб дейди:

"Бу ерда бир масъала бўлиб, у ҳам бўлса Аллоҳнинг динида қаттиқ туришдир. Аллоҳ таоло ўз Пайғамбарига кофирларга қарши Аллоҳга бўлган даъват, чиройли мавъиза ва қилич билан, мунофиқларга эса қаттиққўллик ва уларга қарши ҳужжатни қоим қилиб курашмоққа, уларга охиратдаги аҳволларини билдириб қўйишга ва мўъминлар билан биргаликда Сиротдан ўтиш учун уларда нур бўлмаслигини эслатишга буюрди."

Ҳасан Басрий роҳимаҳуллоҳ эса: "Уларга ҳадларни жорий қилиш билан қарши курашинг, деб буюрмоққа" дейди. ("Тафсири Қуртубий", 18-жузъ, 201-саҳифа)

8. КОФИРЛАРНИ ДЎСТ ТУТГАНЛАРДАН ШАРИАТ ҚАБУЛ ҚИЛМАЙДИГАН УЗРЛАР

Аллоҳ таоло мунофиқларнинг тақдир тақозоси билан ҳоқимиятлар ўзгариб қолишидан қўрқиб, кофирлар муслмонлардан ғолиб бўлиб қолса, ўзларига дастак бўлар, деган умидда кофирларга ёрдам берганлари учун уларнинг узрларини асло қабул қилмади. Аллоҳ таоло айтди:

"Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавми ҳидоят қилмас.

Бас, Сиз дилларида мараз бўлган кимсалар: «Бизга бирон бало етишидан қўрқамиз», деган ҳолларида улар (кофирлар) томонга шошаётганларини кўрасиз. Шояд Аллоҳ муслмонларга ғалаба берса ёки ўз ҳузуридан (бу мунофиқ кимсаларни шарманда қиладиган) бирон ишни келтириб, улар ичларида яширган нарсаларига надомат қилувчиларга айланиб қолсалар.

(Шунда) мўъминлар (бир-бирларига): «Жон-жаҳдлари билан «Сизлар билан биргамиз», деб қасам ичганлар шуларми?» дейдилар. У мунофиқларнинг қилган амаллари беҳуда кетди ва ўзлари зиён кўргувчиларга айланиб қолишди." "Моида" сураси, 51-53-оятлардан.

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Қалбларида маразлари бўлган кимсалар", яъни шак-шубҳа ва нифоқ бўлган кимсаларни "улар (кофирлар) томонга шошилаётганин кўрасиз, яъни зоҳирида ҳам, ботинида ҳам улар билан дўстлашиб муҳаббат изҳор қилишга шошилаётганини кўрасиз. "Бизга бирон бало етишидан қўрдамиз, дейдилар" яъни, уларни дўст тутиб, муҳаббат изҳор қилишларини кофирлар муслмонлардан ғолиб бўлиб қолса, улардан ёмонлик етишидан қўрқишларига ва бу ишлари яҳуд ва насоролар ҳузурида бир дастак бўлади, дея таъвил қиладилар.

9. МЎЪМИНЛАРНИ ДЎСТ ТУТИШ ВА УЛАРГА ЁРДАМЛАШИШГА БУЙРУҚ

Бизларни Аллоҳ қайтарган нарсалар кофирларни дўст тутишни баён қилиб бўлгач, Аллоҳнинг бизларга буюргани мўъминларни дўст тутиш ҳақида қисқача баён қиламиз. Аллоҳ таоло "Анфол" сурасининг 72-75-оятларида айтди:

"Албатта, иймон келтирган, ҳижрат қилган ва молу жонлари билан Аллоҳ йўлида курашган зотлар ва (Маккадан ҳижрат қилиб келган муҳожирларга) уй-жой бериб, ёрдам қилган зотлар — ана ўшалар, бир-бирларига дўстдирлар. (Яъни, тириклари бир-бирига ҳамкор, ўрталарида ўлим бўлса, бир-бирларига меросхўрдирлар). Иймон келтирган, аммо ҳижрат қилмаган (яъни ҳали-ҳануз Маккада яшаб турган) кишилар эса то ҳижрат қилмагунларича сизлар уларга дўстлик қила олмайсизлар (яъни, бир-бирларингизга ҳамкор, меросхўр бўла олмайсизлар). Агар улар дин йўлида сизлардан ёрдам сўрасалар, ёрдам қилиш зиммангиздадир. Магар уларга, ўрталарингизда (урушмаслик ҳақида) аҳд-паймон бўлган қавмга зарар етказиш билан ёрдам қилмайсизлар. Аллоҳ қилаётган амалларингизни кўргувчидир.

Кофир бўлган кимсалар бир-бирларига ҳамкордирлар. (Бас, эй мўъминлар, сизлар уларни ўзларингизга душман тутингиз). Агар шундай қилмасанглар (яъни мўъминга дўст, кофирга душман бўлмасанглар), ерда фитна ва катта фасод бўлув.

Иймон келтирган, ҳижрат қилган ва Аллоҳ йўлида курашган зотлар ва (муҳожирларга) уй-жой бериб, ёрдам қилган зотлар — ана ўшалар ҳақиқий мўъминлар бўлиб, улар учун мағфират ва улуғ ризқ бордир.

(Сизлардан) кейин иймон келтириб ҳижрат қилган ва сизлар билан бирга курашган зотлар — ана ўшалар сизлардандир. Аллоҳнинг Китобида қон-қариндошлар бир-бирларига (меросхўр бўлишга) ҳақдорроқдирлар. Албатта, Аллоҳ ҳамма нарсани билгувчидир." "Анфол" сураси, 72-75-оятлар.

Имом Қуртубий роҳимаҳуллоҳ ушбу оятларни шарҳлаб шундай дейди:

«Аллоҳ таоло ўзининг "Агар улар дин йўлида сизлардан ёрдам сўрасалар" деган сўзида уруш диёрларидан ҳижрат қила олмаган мўъминлар уларни қутқаришларинг учун сизлардан мол ёки одамлар билан ёрдам қилишингизни сўрашса уларга ёрдам беринглар! Бу ёрдамларингиз сизларга фарздир. Уларни ёрдамсиз ташлаб қўйманглар!", демоқда. Бундай ҳолда, агар кофир қавм билан сизларнинг орангизда урушмаслик ҳақида аҳдлашув бўлмаса, ўша кофир қавм ичида турган мўъминларга ёрдам қўлини чўзиш сизларга фарз бўлиб қолади. Агар ораларингизда бундай аҳд бўлган бўлса, унда сиз уларга ёрдам бермайсиз, токи келишилган муддат тугагунга қадар аҳдни бузмангиз!"

Ибн Арабий шундай дейди:

"Улар орасида ҳижрат қилишдан ожиз заифлар ёки асирлар бўлиши бизларнинг орамизда дўстликни сақлаб қолади ва уларга ёрдам беришлик вожиб бўлади. Агар бизнинг саноғимиз кўтарса, уларни қутқариш учун бизлардан бир киши ҳам

қолмагунча ёрдам қилмоғимиз ёки бирор кишида бир дирҳам ҳам пулимиз қолмагунча уларни қутдариш учун бор дунёмизни сарфламоғимиз вожиб бўлади".

Имом Молик ва бошқа олимлар ҳам шундай деганлар. Мусулмон халқининг қўлларида дунё хазиналари, ортиқча имкониятлари, куч-қудратлари ва сонлари керагидан ортиқ, бўла туриб асирларини душманлари қўлида ташлаб қўйишига беихтиёр «Иннаа лиллаҳи ва иннаа илайҳи рожиъун» (Албатта биз Аллоҳнинг (бандаларимиз) ва албатта биз У зотга қайтгувчилармиз, деб юборасан.» ("Тафсири Қуртубий", 8-ж. 57-с.)

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ шундай дейди:

"Аллоҳ таоло мўъминлардан бир неча тоифаларини зикр қилиб, уларни муҳожирлар ва ансорларга тақсим қилди. Муҳожирлар Аллоҳга ва унинг Росулига ёрдам қилишиб, унинг динини тиклаш учун молу-ватанларини ташлаб, ҳижрат қилдилар ва шу йўлда молу-жонларини сарфладилар. Ансорлар эса ўша пайтдаги Мадина аҳлларидадан бўлиб, муҳожир биродарларига бағирлариини очиб, уларга уй-жойлар бериб, ўз мол-мулкларига уларни шерик қилдилар. Улар билан биргаликда жангу-жадаллар қилишиб, Аллоҳ ва Росулига ёрдамлашдилар. Мана бу ансору-муҳожирлар бири бирларига яқин дўстдирлар. Яъни, уларнинг бири бирларига ўзгалардан кўра ҳақлироқдирлар. Шунинг учун ҳам Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам муҳожир ва ансорларни бир-бирларига ака-ука қилиб қўйдилар.

Аллоҳ таолонинг:

"... Иймон келтирган, аммо ҳижрат қилмаган (яъни ҳали-ҳануз Маккада яшаб турган) кишилар эса то ҳижрат қилмагунларича сизлар уларга дўстлик қила олмайсизлар..." ("Анфол" сураси, 72 оятдан) қавлида зикр қилинган мўъминлар эса учинчи тоифадир. Улар иймон келтирганлару аммо ҳижрат қилмай ўз юртида ўтириб қолганлардир. Ушбу тоифага мансуб бўлганларнинг ғанимату-ўлжалар ва хумсларда улушлари йўқдир. Фақат улардан кимки жангларда иштироқ қилса, ўша одамгина бундай улушга ҳақли бўлади.

Аллоҳ таоло:

"...Агар улар дин йўлида сизлардан ёрдам сўрасалар... яъни, ҳижрат қилмаганлар динларида душман бўлган қавмга қарши сизлардан ёрдам сўрасалар, у пайтда уларга ёрдам қилиш сизлар учун вожиб бўлади, чунки улар сизларнинг диндош биродарларингиздир. Агар уларнинг душманлари бўлган кофир қавм билан сизнинг орангизда бир муддат урушмаслик аҳдлашуви тузилган бўлса, унда сиз ўз аҳдингизни бузмангиз ва уларга ёрдам бермангиз, дейди. Бу нарса Ибн Аббос розияллоҳу анҳунинг ривоятида ҳам собитдир. ("Тафсири Ибн Касир", 2-ж. 229-330-с.)

Аллоҳ таоло "Тавба" сурасининг 71-оятда айтди:

«Мўъмин ва мўъминалар бир-бирларига дўстдирлар. Улар яхшиликка буюрадилар, ёмонликдан тўхтатадилар, намозни тўкис адо этадилар, закотни (ҳақдорларга) ато этадилар, Аллоҳ ва Унинг пайғамбарига итоат

қиладилар. Ана ўшаларга Аллоҳ раҳм қилур. Шак-шубҳасиз, Аллоҳ қудратли, хикматлидир.»

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ушбу оят шарҳида шундай дейди:

"Аллоҳ таоло мунофиқларнинг қабих сифатларини зикр қилгандан сўнг мўминларнинг мақтовга лойиқ сифатларини зикр қилиб "Улар бир-бирларини қўллаб қувватлашини ва ўзаро ёрдамлашишларини" айтди. Худдики имом Бухорий ва Муслим ўз Саҳиҳларида ривоят қилганларидек:

Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам:

"Мўминнинг мўмин учун мисоли гўёки бири бирини маҳкамлаб турган бинолар кабидир," дедиларда бармоқларини бир-бирига киргиздилар.

Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мўминларнинг бир-бирларига ҳамдардлик ва меҳрибонликларидаги мисоллари худди бир жасад аъзоларининг мисоли кабидир. Агар жасаднинг бир аъзоси дард чекса, қолган аъзолар ўша иситма ва бедорликда шерик бўлади», дедилар.

10. ХУЛОСА

а) Аллоҳ таоло бизларни кофирларни дўст тутишдан ва мўминларнинг зиддига уларга қўлу-тил билан ёрдам беришдан қайтарди.

Кимки ушбу ишларни қилса, у ҳам ўшалар сингари кофирдир.

Кофирлар томонидан қатл этилишдан, аъзолари кесилишидан ёки қаттиқ озорузулм этишидан қўрққан одамга шариат шу балоларни ўзидан даф қилиш учун, кофирлар манфаатлари учун эмас, дилдан хоҳламай, тилининг учида баъзи мулойим сўзларни айтишга ижозат бергандир. Лекин у мусулмонларнинг зиддига бирон амали билан ёки бир мусулмонни ўлдиришда ёки мусулмонларга қарши бўлган жангда ўз иштироқи билан кофирларга ёрдам бермайди. Бундай ҳолда унинг қаттиқ туриб, озорларга сабр қилмоғи афзалроқдир.

б) Ҳожамиз бизларни кофирлардан нафратланишга ва уларга муҳаббат қўймасликка буюрди.

Чунки улар бизни ёмон кўриб, динимизда бизга ҳасад қилади ва бизни ўз динимиздан адашиб, йИроқлаб кетишимизни доимо орзу қиладилар.

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу Хотиб ибн Абу Балтаъа розияллоҳу анҳунинг кофирларга хат ёзиб, Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг қўшин билан улар томонга бораётганлари хабарини билдиргани учун мунофиқ, деб, уни ўлдиришга чоғланиб қолди. Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи васаллам бу борада Умар розияллоҳу анҳуга эътироз билдирмадилар. Лекин Бадрда иштироқ этиб, буюк амали солих қилгани туфайли унинг гуноҳини кечирдилар.

Бу ерда Аллоҳ азза ва жаллага бўлган муҳаббат билан мўъминларни дўст тутиш ва Аллоҳ йўлидаги жиҳод орасида мустаҳкам узвий алоқа мавжуддир. Яхшилиқни етказиб қўйиш ва бизлар билан душманлиги бўлмаган кофирларга адолат билан муомала қилиш Аллоҳ бизларни ундан қайтарган "кофирларни дўст тутиш" амали жумласига кирмайди.

в) Шариат бизни кофирларни ички сир-асрорлар ишонадиган яқин сирдош - дўст тутишдан қайтарди.

г) Шариат кофирларни муҳим мансаб-вазифаларга қўйишдан қайтаради.

д) Шариат бизни кофирларнинг фикрлари ва эътиқодларига эргашишдан ва уларни улуғлашдан қайтарди.

е) Шариат бизни мусулмонлар зиддига кофирларга ёрдам беришдан қайтарди.

Куфр байроғи остида туриб мусулмонларга қарши жанг қилган одамга унинг "икроҳ-мажбурланганлиги" узр бўла олмайди.

ё) Шариат бизни асл кофирларга, муртадларга ва мунофиқларга қарши жиҳод қилишга буюрди.

Хоссатан, мусулмонлар диёрларига эгалик қилиб олган кофирларга қарши бўлган жиҳод уламолар ижмосига кўра иймондан кейинги вожиботларнинг энг муҳимидир.

ж) Шариат мунофиқларнинг аҳволлар ўзгариб қолишидан қўрқиб, кофирлар билан дўстлашгандаги узрларини қабул қилмаган.

з) Шариат биз учун кофирларга қарши мусулмонларга ёрдамлашишни вожиб қилган.

ИККИНЧИ ФАСЛ: ҲУКМДОРЛАР

1. ҲУКМДОРЛАР АЛЛОҲ ТУШИРГАН ҲУКМЛАРДАН ЎЗГА ҚОНУНЛАР БИЛАН ҲУКМ ҚИЛИШ ВА ЯҲУДУ НАСОРОЛАРНИ ДЎСТ ТУТИШНИ ЎЗЛАРИДА ЖАМЛАДИЛАР

Ҳозирги замонга келиб Ислом манҳажидан бўлган "ал-вало вал-баро" ақидасидан кўпроқ бурилиб кетган тоифалар ўзларини Ислом динига мансублигини даъво қилишларига қарамай, бу – Ислом шариатига қарши чиққан ва Ислом диёрларини эгаллаб олган ҳукмдорлар тоифасидир.

Ушбу тоифанинг хатари бутун Ислом оламига ёйилиб, умматни ўз ақидасидан буриш ва уни ўз динидан зўрлик билан тўсишдек хатарли даражага етди. Бунинг сабаби, ушбу тоифанинг Ислом манҳажидан йироқлашиб кетгани ва мусулмонларнинг барча ишларига, уларнинг руҳи-ю мол-дунёларига тўла ҳукмрон бўлиб олганларидир. Уларнинг кенг тарқалиб бориши ва ёмонликларидан Ислом ўлкаларидан биронтаси холий эмас. Бу тоифанинг ҳақдан оғилиши мураккаб (қаттиқ) оғишдир. Улар Исломнинг хорижий душманлари бўлган яҳуд ва насороларни дўст тутишларидан ташқари ўз юртларида ҳам шариат билан ҳукм юритмайдилар.

Агар биз уларнинг яҳуд ва насороларни дўст тутишларига бир назар солсак, улар Ислом ўлкаларини, хоссатан араб дунёсини яҳуд-насоро кучлари жамланиши ва таъминланиши учун таянч нуқтасига айлантириб олганларини кўрамиз. Арабистон ярим ороли, Кўрфаз амирликлари, Миср ва Иордания давлатларига бир назар солган одам Ислом оламининг бир бўлаги бўлган бу ўлкалар салибчилар кучларининг илмий ва бошқарув тармоқлари учун таянч ва тажриба майдонларига айланиб қолганини кўради. Боз устига, бу ҳукуматлар ўз низомий аскарларини ҳам Ислом умматига ҳамла қилаётган янги салибчилар ғоялари учун тайёр ҳолга келтириб қўйганлар.

Ислом шариатига қарши чиққан ва Ислом диёрларини эгаллаб олган ҳукмдорларнинг ташқи кўринишига бир назар солган одам уларнинг олдинги замонларга илдиз отиб кетганини кўради. Ислом душманлари: яҳудлар, америкаликлар, французлар ва инглизлар махфий алоқалар, келишувлар, мажбуриятлар ва тартиботларни ўрнатиш, бевосита таянч нуқтасини ўрнатиш, хуфёна ҳисоботлар, фасод тарқатиш ва ҳарбийлаштиришлар силсилалари мобайнида мусулмонлар келажагига ҳам фитна солиш имкониятларини қўлга киритдилар. Бу ерда ушбу тарих ҳақида сўз юритиш мавриди эмаслиги учун баъзи бир далилларга ишора қилиш билан кифояланамиз.

Ислом душманларининг кучлари Иккинчи жаҳон урушидан кейин юқорида тилга олинган ҳукуматларни ўз қамровларига олиб, уларни урушда ғолиб бўлган давлатларнинг иттифоқдошлари бўлган давлатларда жорий бўлган низом қолипни яратдилар. Бу эса БМТ (Бирлашган Миллатлар Ташкилоти) қолипи эди.

БМТ, Ислом мезони билан айтганда, дунёга ҳукмрон бўлишни истаган олабий, куфрий ҳайъатдир. Унга аъзо бўлиш ва уни қози-ҳакам, дея эътироф қилиш

ножоиздир. Бу куврий хайъат Ислон шариатини хакам дейишни тарк этиш ва дунёдаги жиноятчи бешлик бошқаруви иродасига буйсуниш устига қурилган. Бу катта жиноятчи бешлик машхур БМТни хавфсизлик кенгаши билан бошқариб туради.

Яна бир нуқтага ишора қилсак: Ислон душманлари юқорида номлари тилга олинган давлатларни бир неча расмий шартномаларни ва амалий келишувларни имзолаш давомида яхудийлар Фаластинда қонуний равишда бўлишини эътироф қилишга кўндирдилар. Бу шартномалар дастлаб 1949 йил "Тинчлик шартномаси" номи билан бошланиб, Ослодаги 1993 йилги шартномагача ўз ичига олади. Ниҳоят Байрутдаги 2002 йилги охириги шартнома ўзининг олий чўққисига етди. Бунда Араб давлатларининг умумиттифоқига кўра, Исроил давлат сифатида тўлиқ эътироф қилингани таъкидланди.

Ушбу ўринда ёдга олиш жоизки, Исроилнинг Фаластинга ҳукмронлигини эътироф қилиш ва у билан сулҳ тузиш диндан маълум, зарур ва вожиб бўлган шаръий ҳукмларни инкор этишдир. Бу, Ислон диёрларидан босқинчиларни қувиб чиқариш учун мусулмонларга фарзи айн бўлган жиҳодни ва Фаластиндаги мусулмонларга ёрдам бериш вожиблигини инкор этишдир. Ваҳоланки, бу мусулмонларга ёрдам бериш ҳар бир киши учун диндан маълум бўлган аини зарурий вожиботдир.

Аллоҳ таоло "Нисо" сурасининг 75 оятида шундай дейди:

«(Эй мўминлар), сизларга нима бўлдики, Аллоҳ йўлида ва "Парвардигоро, бизни эгалари золим бўлган бу шаҳардан озод қил ва бизга Ўз ҳузурингдан бир дўст бергин, бизга Ўз ҳузурингдан бир ёрдамчи қилгин", деяётган эркаклар, аёллар майда болалардан иборат бўлган бечоралар(ни озод қилиш) йўлида жанг қилмаяпсизлар?!»

Имом Қуртубий раҳимаҳуллоҳ ушбу оят тафсирида шундай дейди:

"Аллоҳ таоло ушбу оятда мусулмонларни жиҳодга, мушрик ва кофирлар қўлида турли азобларга дучор бўлиб, динларида фитналанаётган заиф бечораларни кутқаришга чорлади. Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло Ўз калимасини олий қилиш, динини ғолиб қилиш ва Ўзининг заиф, бечора мўмин бандаларини, гарчи жонларни талафот бериб бўлса ҳам озод қилиш учун жиҳодни фарз қилди. («Тафсири Қуртубий» 5-ж. 279.)

Иш фарз айнлардан ўзни олиб қочиш билангина чекланиб қолмади. Балки араб давлатларининг кўпчилиги 1996 йилги Исроил, Америка, Русия ва Ғарб давлатларининг кўпчилиги иштИроқидаги "Шарм аш-Шайх" конференциясида қатнашдилар. Ушбу анжуманда барча давлатлар Исроилни мужоҳидлар ҳужумларидан ҳимоя қилишга аҳдлашиб олдилар. Жиноятчиларнинг катталари бошқараётган бу давр гардиши тепасида "янги салибчилар" турган Ислон душманлари диёрларимиз ҳукуматларини ўзларининг иқтисодий ва ҳарбий мақсадлари учун хизмат қилдиришга эришдилар. Биз бу борада гувоҳи бўлаётган ҳолатимиз, яъни янги салибчиларга тўла тўқис тобеълик ҳолатига етиб келдик. Фаластинда мусулмонлар хонавайрон бўлиб, уларнинг фарзандлари ҳар куни сўйилмоқда. Унинг араб қўшнилари эса бунга сукут сақламоқда ёки яхудларга

ҳамкорлик қилмоқда. Ироқнинг эса ерлари тақсимлаб олинмоқда, нефти тортиб олинмоқда, мусулмон халқи қирилмоқда ва кетма кет ҳужумларга учрамоқда. Унинг араб қўшнилари эса янги салибчилар учун барча кўмакларни ҳисобсиз бермоқда. Афғонистонда салибчилар хоҳлаган бемаъниликларини қилишяпти. Унинг қўшнилари ва америкаликлар Афғонистон ва унинг халқига тўла ҳукмрон бўлишини таъминлаш учун ҳамкорлик қилмоқда.

Ислом шариатига қарши чиққан ва Ислом диёрларини эгаллаб олган ҳукмдорлар тоифасининг бузуқлиги ва бузғунчилиги, уларнинг мусулмонлар оммасига қилаётган жиноятлари, уларнинг яҳуд ва насоролар билан дўстлашаётгани яшириб бўлмайдиган аниқ-равшан ҳақиқатдир. Шунинг учун ҳам улар хоссатан, Кашмир, Чечен, Ироқ ва Фаластинга қарши Американинг саҳюний (яҳудий миллатчилиги) душманлиги ортиб бораётган оғир пайтда мусулмон уммати ва унинг мужоҳид ёшлари ўзларига қарши ҳаракатланиб қолишидан қўрққанларидан умматни ўтқизиб қўйиш ва унинг ожизлиги, тобеълиги ва қашшоқлиги давомли бўлиши учун бир неча тоифалардан ёрдам сўрадилар. Ушбу тоифаларнинг энг хатарли томони шундаки, улар Ислом либосини кийиб олган ва шу билан улар умматнинг ақидасига, унинг қалби ва онгига худди ўткир микроблар инсон жисмига кириб олиб, жисм ичкарасида ўзлари хоҳлаганча турли касалликларни урчитилганидек, суқулиб кириб, уни хароб қилишни истайди. Булар ҳақида биз қуйидаги қисқача тўхталиб ўтамыз.

2. ҲУКМДОРЛАРНИНГ КЎМАКЧИЛАРИ

Улар расмий уламолар, матбуотчилар, зиёлилар, ёзувчилар, миллий мафкурачилар ва бошқа ботилга ёрдами, уни душманлигини зийнатлаб ва аҳли ботилни бўяб кўрсатгани эвазига маош оладиган расмий амалдорлардир. Бу тоифалар амалдор ҳокимлар билан Ислом диёрларига босқинчилик ҳужумларини уюштираётган салибий кучлари ёки улар айтганидек "аҳли зимма" ўртасидаги дўстлашув ҳақида бор овозлари билан жар солмоқдалар. Лекин, улар афсуски, "Ким кимга жизъя бераяпти?" саволига жавоб беришдан қочмоқдалар. Бу улар истамайдиган ва ғоятда хатарли саволдир.

Бу тоифа ўзининг турли синфлари билан Исломнинг салафу-халаф, аҳли сунна вал-жамоа имомлари қабул қилмаган, балки тарк қилган бузуқ ақидалар услубини танлаганлар. Бу тоифа ўзларида қуйидагиларни жамлаган:

1. Иржо ақидасининг энг расво кўриниши: яъни, Ислом шариатига қарши чиққан муртад ҳукуматларнинг низомлари ўзида намоён этаётган энг ёмон кўринишдаги фисқу-фасод, хорлик, қарамлик, бединлик ва талон-тарожларни беҳаёларча Ислом шариати қолипига солиш.
2. Такфирий (кофир дейиш)лик, тафсиқ (фосиқ дейиш) ва табдиъ (бидъатчи дейиш)ларда хаворижлар йўлини тутиш билан бирга Ислом динига амал қилаётган мужоҳидларнинг ҳурматларини ва қонларини ҳалол санаш.

Миср давлатининг муфтийси ҳукуматнинг мансабдор шахси бўлиб, ўзига юклатилган вазифани адо этгани учун Миср ҳукуматидан маош олади. Унинг вазифаси шариатни мусулмонларга босим ўтказиб турадиган ва яҳудларни дўст

тутувчи илмоний низом қолипига солиб беришдан иборатдир. Худди мана шу муфтий Анвар Садатни ўлдирган мисрлик Ислон баҳодирлари бўлмиш беш мужоҳид Муҳаммад Абдус Салом Фараж, Абдулҳамид Абдуссалом, Холид Ислонбулий, Хусайн Аббос ва Ато Тоилларни илмоний ҳарбий маҳкама ҳайъатига эъдом қилиш (қатл қилиш) фатвосини тақдим этганди.

Ваҳоланки, Анвар Садат Исроил билан тўрт марта битим тузиб, Исроилни давлат сифатида тан олиб, унинг Фаластинга ҳукмрон бўлиши, Исроилга ҳужум қилмаслик, унга қарши бўлган бирон давлатни қўллаб-қувватламаслик, Исроилнинг тинчлигини кафолатлаш учун Сино (Синай Фаластиндаги жой)ни қуролсизлантириш ва бошқа бир неча махфий келишувларни имзолаган кимса эди. Мана шу битимлардан энг машҳурини тилга олиб ўтамиз. Бу 1979 йили Исроил билан биргаликда ўтказилган "Тинчлик битими" бўлиб, унда Исроил билан абадул-абад урушмаслик, унга қарши бўлган бирон давлат билан ҳамкорлик қилмаслик келишилган. Бу келишувда мафкуравий, иқтисодий ва сиёсий йўналишларда Исроил билан ҳамкорлик қилишга даъват қилинган. "Ал-Азҳар" университетиде "фатволар" нашр қилиниб, унда мана шу келишувлар босилиб, уларни муборак битимлар экани ва улар шариатга мувофиқ бўлганлигига иқроқ қилинган эди.

Саудия мамлакатнинг бош муфтийси умматни "ишбоши"ларга итоат этишга даъват этиб, мужоҳидларни, фитначилар, дея атайди. У америкаликлардан ёрдам олишнинг жоизлиги, унинг уфқни эгаллаб олган жанговор қўшинларини ва океанда турган минглаб денгиз кучларини "тинчлик ўрнатувчи" кучлар, дея эътибор қилиш жоизлиги фатвосини берганди. Биз билмаймизки, ким кимнинг тинчлигини таъминлаяпти? Бу муфтий катта уламолар ҳайъатидан иборат бўлган ўз ёрдамчилари билан бирга "Ироқнинг БАЪС партиясининг низомига қарши зарурат бўлгани туфайли Америка кучларидан ёрдам олиш жоиздир", деган фатвони берди. Бу билан мусулмонларнинг энг муқаддас ерларидан бирига ҳужум қилган кофирларнинг кўпсонли қўшинлари у жойда бўлиши зарурлиги қолипига шариатни қўйдилар. Ушбу қўшинлар пайдо бўлгани, Ироқда таслим бўлиш талабини қўйгани ва уни муҳосарага олганидан сўнг ҳозиргача қарийб 12 йил вақт ўтди. Ироқни муҳосара қилган ушбу Америка кучлари Ироқда 1,5 миллион гўдакнинг ўлимига сабаб бўлди. Бу мансабпараст муфтийлар ва бу ҳақда бирон лом-мим деб оғиз очмайдилар.

Бу ерда мақсад Саддам БАЪСининг кучларига қарши кофир кучларидан ёрдам олиш эмас, балки Араб жазирасидаги нефт манбаларини эгаллаб олишдир. Аслида, америкаликларни ёрдамга чорлашга ҳеч ҳам зарурат йўқ эди. Чунки Араб ва Ислон давлатларининг қўшинлари Қувайтни озод қилиш ва ҳимоя қилиш учун кифоя эди. Лекин Британия давлати уларга чегараларини чизиб берган ва тахтга ўрнатиб қўйган бу ҳукмдорларда ҳеч бир хоҳиш-ирода йўқ. Кейинчалик Британия қўлида бўлган нуфузни америкаликлар мерос қилиб олдилар. Энди Араб жазираси ва бошқа араб оламидаги ҳар бир ҳукмдорнинг жилови, уларга буюриш ва қайтариш америкаликлар қўлига ўтди. Демак, бу сайидлар ўз мамлакатларининг ҳимояси учун келишган эканлар, Араб жазирасининг тинчлигини сақлаш, уни ҳимоя қилишда бу шайхлару подшоҳларнинг ҳеч қандай ўрни йўқ.

Ҳозирчи? Ироқ босиб олиниб, унинг ярмида ҳаво ҳужуми хатари пайдо бўлиб, шимолий Курдистон Бағдод ҳукуматидан мустақил бўлгандан кейин ва унга қарши

тафтиш ҳайъатлари ташкил этилгандан кейин ҳам салибчиларнинг аскарӣ кучлари Араб жазирасида қолиб, уларнинг сони тобора ортиб бормоқда. Балки, улар Ироқда янгитдан ҳужум бошлаб, унинг юз минглаб мусулмон халқини қириш ва Ироқ, нефтини қўлга киритиш учун фурсат пойлаб турмоқда. Уларнинг бошлиқлари конгрессда очиқ айтгандек, сўнгра у нефтни Саудияга, сўнг Мисрга тақсим қиладилар, бу ва уларнинг таъбирига кўра катта мукофотдир.

Воқеа шундай экан, демак бу ерда масъала ёрдам олиш эмас, балки салибчилар томонидан мусулмонларнинг энг муқаддас ерлари бўлган араб диёрларини босиб олиб, унга ҳукмронлик қилишдир. Ислом шариатиға қарши чиққан ва Ислом диёрларини эгаллаб олган бу ҳукмдорлар фақат Америка деворини безаб турган бир ялтироқ ранг холосдир. Улардан сўнги ўринда сарой уламолари туради. Бу уламолар уларнинг бу кирдикорларини "шариат қолипига" солиб, ушбу салибий босқинчилик ва Ироқдаги мусулмонларнинг қонларини тўкишни оқловчи олий мақом фатволар чиқарадилар.

Сўнгра Саудия бош муфтийси Исроил билан сулҳ тузишнинг жоизлигига фатво бериб, бу сулҳни улар билан мусулмонларнинг "ишбошиси" (Ёсир Арофат) тузган, дея ўзини оқлайди. Қувайтдаги баъзи бир "даъватчилар", дея номланган кимсалар Филко (Қувайтдаги жой номи)да мужоҳидлар америкаликларни ўлдиришгач, ғазабланган ҳолларида бу ишни ўзлари "аҳли зиммалар" деб сифатлаган салибчиларга тажовуздор, дея жар солдилар. Лекин улар аҳли зиммалар мусулмонларнинг салтанати сояси остида уларга жизя тўлаб яшашларини ва уларга Ислом ҳукмлари татбиқ этилишини унутиб қўйдилар.

Ваҳоланки, бу шайхлар ва уларнинг амирлари салибийлар қаҳри остида, салтанатининг соясида, уларни рози қилиш учун машаққатлар билан топган мол-дунёларини хоҳ ихтиёрий, хоҳ мажбурий бўлсин ўзларининг ҳимоялари учун тўлаб яшамоқдалар. Ҳожаларининг иродаларига тирноқча ҳам муҳолифлик қила олмайдилар. Ким кимнинг зиммасида? Ким кимга жизя тўлаяпти? Ким кимнинг салтанатида яшамоқда? Бу "даъватчилар" Қувайт Араб жазирасидан эканини ва у ерда яҳуд ва насоролар қолишининг ўзи асло мумкин эмаслигини ҳам унутиб қўйганлар.

Аллоҳга бўлган йўлни тўсиб турган бу кимсалар мусулмонларни вожиб бўлган жиҳодни тарк этишда ўша Ислом шариатиға қарши чиққанларга итоат этишга буюрадилар. Улар бу ишлари билан бир неча мусибатларни касб этдилар:

- а). Ислом диёрларига кофирлар ҳукмронлигининг бардавом бўлишиға ёрдам бердилар.
- б). Мусулмонларни фарз айн бўлган жиҳоддан тўсиб қўйдилар.
- в). Ислом шариатиға қарши бўлган ботил ҳукуматларға шариатни бўяб бердилар.
- г). Мужоҳидларни ҳақорат қилиб, уларнинг шаънларига турли бўҳтонлар тўқидилар.

Бу кимсаларнинг қўллаётган ҳийлалари шундан иборат: Улар жиҳодни ҳақ ва вожиб, нажот йўли, деб даъво қилишади, лекин ҳозир унинг вақти эмас, биз ҳозир эъдод марҳаласида турибмиз, ҳозир биз фақат даъват қилиш билан машғул бўлмоғимиз лозим, каби даъволарни қилишади. Шу каби масъалаларда улар жуда қаттиқ баҳслашадилар. Лекин улар муҳим харажли саволдан қочадилар: "Нима

учун шунча хорлик замонлардан бери ҳеч нарсага тайёрланмадиларинг? Қачон бу эъдод ниҳоясига етади?" Уларда бу саволларга жавоб йўқ. Чунки уларнинг наздида эъдод муддатининг ниҳояси йўқ.

«Агар улар (жиҳодга) чиқишни истаганларида унинг учун тайёргарлик кўриб қўйган бўлур эдилар...» ("Тавба" сураси, 46 оятдан)

Улар одамларга йўлбошчи бўлиб, ҳатто уларнинг ақидаларини «ислоҳ» қилдилар. Одамларга худди Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламга нозил бўлганидек ва салафи солиҳлар қандай нақл қилишган бўлса, шундай соф тавҳид ақидасини баён қилдилар. Афсуски, улар бу тавҳиднинг баъзи қисмини баён қилиб, аксарини беркитадилар. Уларнинг тавҳид ҳақидаги гаплари омма ва заифлар учун бўлади. Аммо тоғут ҳокимлари Исломдан чиқиб кетаётганлари, яҳуду-насороларни ўзларига дўст тутиб олганлиги ҳақида оғиз очмайдилар.

Қизиғи шундаки, Ислом диёрлари бир неча замонлардан бери ажнабийлар нуфузи остида келмоқда. Ушбу бўяма босқинчи салибий аскарый борлиқ тасодифий ёки сиёсий давлат тўнтаришнинг инқилобий натижаси эмас, балки юз йилдан зиёд вақтдан бери давом этиб келаётган Фарбга тобеълик сиёсатининг мевасидир. Шундай бўлишига қарамай, биз бу даъватчилардан бу мусибатлар ҳақида баъзи бир узоқдан келтирилган ишоравий иборалардан ўзга ҳеч нарса эшитмаймиз.

Улар гоҳо ўзларининг: "Мужоҳидлар фасодларни ислоҳ қилишга қодир эмаслар, уларнинг рўёбга чиқарадиган ислоҳотларидан кўра келтирадиган фасодлари кўпроқ", каби гаплар билан ғавфо ҳам кўтариб қўядилар. Лекин улар қўйидаги харажли саволга жавоб беролмайдилар: **"Яхши, сизлар тавсия қиладиган, фасодларни четлаб ўтиб, ислоҳотларни рўёбга чиқарадиган жиҳодий услуб нима?"**.

Уларнинг бу саволга бўлган жавоблари битта, у ҳам бўлса жиҳодни "тўхтатиш"?!

Агар уларга: "Фараз қилайликки, мужоҳидлар ўз вожибларини адо қилмай, жиҳодни тўхтатиб, сизларнинг, яъни бир неча ўзини оқловчи далиллар билан жиҳоддан ўтириб қолганларнинг сафларига келиб қўшилишса, Ислом душманлари ўз душманликларини тўхтатиб қўйган бўлармиди? Шарру-фасод ўз-ўзидан тўхтаб қоладими? Яҳудлар Фаластинни ташлаб чиқиб кетадими? Исроил ўзининг Фаластинни яҳудлаштириш, Масжид ал-Ақсони вайрон қилиш ва буюк Исроил давлатини барпо қилиш каби режаларидан қайтадими? Кўпайиб бораётган фоҳишалар тавба қилишиб, покланиб қолардиларми? Тоғут ҳокимлар ўз курсиларини тарк этиб, зиндонлар эшикларини очиб юборган ва уларнинг жаллодлари ўз халқини азоблашдан тийилармидилар, ҳоказо, ҳоказо савол берсангиз, улар ўзларининг юқоридаги сафсаталарига қўшимча қилиб, ғайратлари жўшиб, гоҳивда аччиқланиб ёшларга мана бундай хитоблар қилиб қолишади:

"Нима учун сизлар талаби илм билан машғул бўлмайсизлар? Нима учун сизлар кофирлар билан баҳслар юритиб, улар билан тортишмайсизлар? Нима учун сизлар мадрасалар, етимхоналар ва шифохоналар қуриш билан машғул бўлмайсизлар? Нима учун сизлар одамларни саҳиҳ ақидага даъват этиш билан машғул бўлмайсизлар?".

Ақиданинг ислоҳи учун бўлган даъватларида улар ўзларини ҳақ билишар, лекин улар даъватларининг ҳақиқати эса:

«Нима учун сиз, ёшлар жиҳоддан қайтмайсизлар?» - демоқдир.

Бу ақидавӣ фикрий касалликнинг олдини олиш йўқдигидандир. Биз жуда эҳтиёт бўлайлик-ки, бунинг оқибати фақат зоъелик, хусрон, хорлик ва қарамликдан бошқа нарса эмас.

Улар даъватларининг хулосаси мужоҳидларни жиҳоддан тўхтатиш ва тажовузкор босқинчиларга майдонни мужоҳид ёшлардан бўшатиб беришдир. Токи, улар ҳеч қандай тўсиқ, қаршилик ва хавфу-хатарсиз ўз ишларини бажарсинлар. Чунки Ислом душманлари уларга розилик нигоҳи билан боқадилар ва уларнинг ҳукуматларига майдонни кенгайтиришга маслаҳат берадилар.

3. МАВҲУМ КЕЛИШУВ ДАЪВАТЧИЛАРИ

"Ал-вало вал-баро" манҳажидан бурилиб кетган тоифалардан учинчиси — уммат душманларига қарши курашиш учун Ислом шариатиға қарши чиққан ҳукуматлар билан келишишга чақирадиганлардир. Ушбу тоифа мантифининг хулосаси:

"Ўзимиздан ўғирланган нарсаларни қайтариб олиш учун ўғрилар билан ҳамкорлик қилайлик, поймол бўлган номусларни ҳимоя қилиш учун аҳли фожирлар билан сулҳ тузайлик."

Агар улар ўз қоидаларини умумлаштирсалар:

«Яҳуд ва насоролар билан келишиб, уларни диёрларимиздан тинчгина чиқиб кетишга кўндираимиз!» деган бўлардилар.

Улар бизлардан воқеъликни ёлғонга чиқариб, ушбу мавҳум тушунчаларни тасдиқлашимизни талаб қиладилар. Бу тоифа даъватининг яна бир хулосаси шуки:

Мужоҳидларни умматнинг асосий душманларига қарши жиҳоддан тўхтатиб, ўтмишлари Исломга қарши жиноятлар билан тўлиб тошган, Фаластинни бир кун булсада мудофаа қилмаган, Исроилни эътироф этишда ҳеч иккиланмаган ва диёрларимиз эшикларини салибий кучларига очиб берган хоинларга мужоҳидлар тизгинини топшириб қўйишдир.

4. АМЕРИКА "МУЖОҲИДЛАРИ"

Ҳозирги замонамизда "ал-вало вал-баро" манҳажидан бурилиб кетган тоифаларнинг тўртинчиси – улар баъзи бир жамоатлар ва ўзларини мужоҳидлар, деб атовчи Афғонистондаги америкаликлар билан дўстлашган баъзи бир қўмондонлардир. Улардан баъзилари бармоқ билан ишора қилиб кўрсатилинади. Уларни БМТ байроғи остидаги давлатларнинг «тинчлик»ни сақлаш кучлари қўриқлайдилар. Бу тоифаларни Америка босқинчилари ўз бағриларига олган ва

уларнинг бошларига Америка ракеталари соя ташлаб туради. Улар ўзлари қўлга киритган – афғон мажруҳ халқининг бошига келган кунлардан ва ҳақиқий мужоҳидларнинг тўкилган қонларидан масрур, шоду-хуррамдирлар.

Аллоҳ таоло "Муҳаммад" сурасининг 22 31 оятларида шундай дейди:

Агар (иймондан) юз ўгирсангизлар, яқин-ки, сизлар ерда бузғунчилик қилурсизлар ва қариндош-уруғларингиз (билан ҳам алоқаларингиз)ни узурсизлар!

Ундай кимсаларни эса Аллоҳ лаънатлагандир, бас уларнинг (қулоқларини панд-насиҳат эшитишдан) кар, кўзларини эса (Тўғри йўлни кўра олмайдиган) кўр қилиб қўйгандир.

Ахир улар Қуръон ҳақида фикр юритмайдиларми?! Балки дилларида қулфлари бордир, (шунинг учун у дилларга Қуръон нури етмаётгандир)?!

Албатта ўзларига ҳидоят (йўли) аниқ-равшан бўлганидан кейин яна ортларига (куфрга) қайтиб кетган кимсаларга (бу ишларини) шайтон чиройли қилиб кўрсатди ва улар учун (пуч орзу-хаёларни) узун қилиб қўйди.

Бунга (яъни куфрга қайтиб кетишларига) сабаб, уларнинг Аллоҳ нозил қилган нарсани (Қуръонни) ёмон кўрган кимсаларга: «Биз айрим ишларда сизларга итоат этамиз», деганларидир. Ҳолбуки, Аллоҳ уларнинг яширган (сирлари)ни билур.

***Изоҳ:** Мунофиқлар мусулмонларга қарши яҳудийлар билан баъзи бир режаларни хуфёна тузиб юрар эдилар. Мазкур оятда Аллоҳ таоло Ўз пайғамбарига уларнинг сирларини ошкор қилди.*

Энди, фаришталар уларнинг юзлари ва орқаларига уриб, жонларини олар вақтида, (уларнинг ҳоллари) қандай бўлур?!

Бунга (яъни ўлим соатидаги бундай азобга) сабаб, уларнинг Аллоҳни ғаблантирган нарсага (яъни мунофиқлик йўлига) эргашиб, У зотнинг ризолигини (яъни мўъминлар билан бирга кофирларга қарши жанг қилишни) ёмон кўрганларидир. Бас, (Аллоҳ) уларнинг қилган яхши амалларини ҳам беҳуда кетказди.

Балки дилларида мараз-нифоқ бўлган кимсалар Аллоҳ уларнинг (дилларидаги мўъминларга нисбатан бўлган) адоватларини ошкор қилмас, деб ўйлагандирлар?!

(Эй Муҳаммад), агар Биз хоҳласак, албатта сизга уларни (мунофиқларни) кўрсатиб-танитиб қўйган бўлур эдик, у ҳолда сиз уларни (Биз белгилаб қўйган) белги-аломатларидан таниб олган бўлур эдингиз. (Қасамки, энди) албатта сиз уларни (улар сўзлаётган — зоҳири

иймонга далолат қиладиган, ботини эса куфр бўлган) сўз оҳанг — услубидан таниб олурсиз. Аллоҳ сизларнинг (барча) амалларингизни билиб турур.

Албатта Биз, то сизларнинг орангиздаги (Бизнинг йўлимизда молу-жонлари билан) жиҳод қилгувчи ва (яхши-ёмон кунларда) сабр қилгувчи зотларни билгунимизча, ҳамда сизларнинг ҳоли-хабарларингизни текшириб — юзага чиқаргунимизча, сизларни имтиҳон қилурмиз.

5. ХОТИМА

Ушбу саҳифаларимиз ниҳоясида бир неча муҳим нукталарни таъкидлаб ўтмоқни лозим топдик.

1. Мўъминларни дўст тутиб, кофирларни душман билиш муслмон ақидасидаги муҳим рукндир. Чунки унинг иймони шу рукнсиз тўлиқ бўлмайди.

Аллоҳ таоло "Моид" сурасининг 51-оятида шундай дейди:

Эй мўъминлар, яҳудийлар ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавми ҳидоят қилмас.

Аллоҳга бўлган иймоннинг рукни бўлмиш кофирларни душман билиш ҳам тоғутни инкор этиб, унга куфр келтириш билангина мукамал бўлади. Аллоҳ таоло "Бақара" сурасининг 256-оятида шундай дейди:

... Бас, ким шайтондан юз ўгириб, Аллоҳга иймон келтирса, у ҳеч ажраб кетмайдиган мустаҳкам халқани ушлабди. Аллоҳ эшитгувчи, билгувчидир.

Аллоҳ таоло яна айтди:

(Эй Муҳаммад), ўзларини сизга нозил қилинган нарсага (Қуръонга) ва сиздан илгари нозил қилинган нарсаларга иймон келтирган деб ҳисоблайдиган (айрим) кимсаларнинг шайтонга ҳукм сўраб боришни истаётганларини кўрмадингизми? Ҳолбуки, уларга унга ишонмаслик буюрилган эди. (Чунки) шайтон уларни бутунлай йўлдан оздиришни истайди. ("Нисо" сураси, 60-оят маъноси)

Бизлар тоғут ва унинг ёрдамчиларидан нафратланмоғимиз (халос бўлмоғимиз) лозимдир.

Сизлар учун Иброҳим ва у билан бирга булган кишиларда (уларнинг кофирларга қилган муносабатларида) гўзал намуна бордир. Эслангиз, улар ўз қавмларига: "Дарҳақиқат, бизлар сизлардан ва сизлар Аллоҳни қўйиб ибодат қилаётган бутларингиздан безормиз. Бизлар сизлар (ишониб, ибодат қилаётган бут-санамлар)ни инкор этдик. Токи, сизлар ёлғиз Аллоҳга иймон келтиргунларингизча сизлар билан бизнинг

Ўртамизда мангу адоват ва ёмон кўриш зоҳирдир", дедилар. ("Мумтаҳана" сураси, 4 оят маъноси)

2. Ушбу асосий рукнга бўлган бепарволик Ислом душманлари умматни алдаш, уни синдириш, чиқиш йўли бўлмаган мусибатлар ботқоғига ботириб қўйиш, сўнгра уни қириб битириш учун қириб келадиган бир дарвозадир.

Аллоҳ таоло "Тавба" сурасининг 47-оятида шундай дейди:

Агар улар сизларнинг орангиздан чиққанларида ҳам сизларга фақат ортиқча зиён бўлган ва ўрталарингизда сизларни фитнага солиш учун югуриб-елиб юрган бўлур эдилар ҳамда ораларингизда уларга қулоқ солувчилар ҳам (топилган) бўлур эди. Аллоҳ золим кимсаларни билгувчидир.

3. Ушбу асосий рукнга бўлган бепарволик мусулмон ақидасининг бузилиши ва унинг ақидасиз бўлиб қолишига олиб келади.

Аллоҳ таоло "Оли Имрон" сурасининг 149-оятида шундай дейди:

Эй мўъминлар, агар кофирларга итоат қилсангиз, сизларни кетингизга (куфрга) қайтарадилар. Бас, зиён кўргувчиларга айланиб қоласизлар.

4. Биз муҳтож бўлган нарсаларнинг энг муҳими Исломни ҳимоя қиладиган ҳимоячилари билан унга тажовуз қилаётган душманларини ҳамда умматнинг қаршилиқ қувватини заифлаштириш ва уни ҳақиқий кураш майдонидан четга буришлик билан ўз манфаатларини рўёбга чиқариш учун амал қилаётган ўртадаги музабзаб (на у ёқлик, на бу ёқлик булмаган) кимсаларни яхшилаб фарқлай билмоғимиздир.

Аллоҳ таоло "Мунофиқун" сурасининг 74-оятида шундай дейди:

Қачон сиз уларга боқсангиз уларнинг жисмлари (кўринишлари, кийган кийимлари) сизни ҳайратга солур, сўзлаганларида эса сўзларига (оҳангдор, фасоҳатли бўлгани учун берилиб) қулоқ солурсиз. (Лекин уларнинг диллари иймон ва яхшилиқдан холи бўлгани учун) улар гўё (деворга) суяб қўйилган (чирик) ёғочларга ўхшайдилар. Улар (юраксизликлари сабабли) ҳар бир қичқариқ овозни устларига (тушаётган бирон бало-офат деб) гумон қиладилар. Улар душмандирлар. Бас, улардан эҳтиёт бўлинг! Уларни Аллоҳ лаънатлагай! Қандай адашмоқдалар-а!

Аллоҳ таоло яна айтди:

Улар на у ёқлик, на бу ёқлик бўлмай икки орада сарсон ҳолда қолганлар. Кимники Аллоҳ йўлдан оздирса, сиз унга бирон йўл топиб бера олмайсиз. ("Нисо" сураси, 143-оят маъноси)

5. Мусулмон халқининг душманларига майдонни бўшатиб қўйишга ундовчи "даъватчилар"нинг даъватларини қандай қабул қилишимиз мумкин? Уларнинг мусулмонларни душманга қарши курашиш ҳуқуқидан маҳрум қилишга уринаётган ҳаракатларига қандай жим туришимиз мумкин? Бу шундай ҳуқуқ-ки ундан бутун башарият фойдаланмоқда. Энди барча имкониятлари ва содиқ мужоҳидлари бўлган умматни ушбу курашдан тўхтатмоқчи бўлаётганларга қандай сукут қила оламиз? Жинойтчи душманларимиз барча турдаги усуллар билан бизга тажовуз қилаётган бир пайтда ушбу даъватларнинг сафларимизга суқулиб киришига йўл қўйишимиз мумкинми?! Душманлар биз хусусимизда на ҳурматимизга, на ҳақ-ҳуқуқимизга, на келишилган аҳдларга риоя қилмаётган, муқаддасотларимиз, ҳурматларимиз ва бойликларимизни ҳар куни оёқ ости қилаётган бир пайтда жим туришга нима ҳаққимиз бор?!

Ислом ғалабасига ишончи бўлган ҳар бир мусулмон жиҳодни тўхтатиш, уни бекор қилиш ва биз юқорида тилга олган барча имкониятлар бўла туриб, умматни жиҳоддан буриш учун бўлган ҳар қандай даъватни қабул қилмайди.

Улар бирон мўъмин хусусида на аҳдга ва на бурчга боқадилар. Улар тажовузкор кимсалардир. ("Тавба" сураси, 10 оят маъноси)

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан қилинган ривоятда у:

"Мен Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламнинг: "Агар сизлар савдосотиққа берилиб, сигирнинг думини ушлаб (чорвачиликка берилиб), деҳқончиликка рози бўлиб жиҳодни тарк қилиб кўйсаларингиз, Аллоҳ сизларнинг бошингизга бир хорликни келтириб қўядики, сизлар токи ўз динларингизга қайтмагунингизгача у хорликни сизлардан кўтармайди", деганларини эшитдим", дейди.

6. Биз жиҳоддан тўсувчи ҳар қандай даъватларни инкор этишнинг ўзи билан кифояланмаймиз. Балки, умматнинг барча тоифа, гуруҳ ва жамоаларини жиҳод карвонига қўшилиб, жиҳод йўлида у билан ҳамқадам ҳамнафас бўлиб, уммат душманларини маҳв қилишда иштирок этишга даъват қиламиз.

Аллоҳ таоло "Саф" сурасининг 10-13-оятларида шундай дейди:

Эй мўъминлар, сизларга аламли азобдан нажот берадиган бир "тижорат"ни кўрсатайми? (Ўша "тижорат" мана будир) — Аллоҳ ва унинг пайғамбарига иймон келтирурсизлар ва Аллоҳ йўлида мол ва жонларингиз билан жиҳод қилурсизлар. Мана шу агар билсангизлар ўзларингиз учун энг яхши (иш)дир. (Агар шундай қилсангизлар, Аллоҳ) сизларнинг гуноҳларингизни мағфират қилур ҳамда сизларни остидан дарёлар оқиб турадиган жаннатларга ва абадий жаннатлардаги покиза масканларга киритур. Бу эса улуғ бахтдир. Ва (Аллоҳ сизларга) яна бошқа сизлар сўядиган (бир неъматни ҳам берурки, у) Аллоҳ томонидан бўлган ғалаба ва яқин(да руй бергувчи Макка) фатҳидир. (Эй Мухаммад), мўъминларга (мана шу) хушxabарни етказинг! ("Саф" сураси, 10-13-оятлар маъноси)

7. Биз Ислом ғалабасига шавқманд ҳар бир мусулмонга қўл узатамиз. Токи у, умматни аламли воқеъликдан қутқариш учун бўлган амалда тоғутлардан халос бўлиш, кофирларни душман билиб, мўминларни дўст тутиб, Аллоҳ йўлидаги жиҳод майдонларида жамланиб биз билан шерик бўлсин.

Ушбу буюк амал майдонида мусулмонлар ерларини озод қилиш ва у ўлкаларда Ислом ҳукмрон бўлиб, сўнг унинг даъватини бутун оламга ёйишни истаб, молу жонини сарф этмоқчи бўлган ва Ислом ғалабасига шавқманд ҳар бир инсон иштирок этсин!

8. Биз умматни кўксимизга ўрнашиб қолган хатарлардан ғафлатда бўлишдан ва маҳрум халқ бўлиб қолишдан эҳтиёт бўлишга чақирамиз. Яҳудий ва салибчиларнинг ҳарбий техникалари Қуддуси Шарифни янчмоқда ва яна Маккаи Мукаррамадан 90 км.

узоқликдаги маълум ўринда мустаҳкам ўрнашмоқда ҳамда Ислом оламини ҳаво, денгиз ва пиёда қўшинлари занжири билан муҳосара қилмоқда. Улар душманликларини ўзларига таслим бўлган ҳокимлардан иборат бўлган мунофиқ-муртадлар орқали идора қилмоқда.

Биз ўзга бир сайёрада умр ўтказмоқчи эмасмиз. Хатар биздан минг йиллик узоқликда эди. Қайсидир бир тонгда кўзимизни очсак, яҳудларнинг уйларни мажақлаб юборувчи танклари ҳеч қаршиликсиз бемалол уйларимизни ўраб олибди?!

Ироқда бўладиган ҳамла ундан кейинги ишлар учун очиладиган йўлдир.

Яманда Абу Али Ҳорисийнинг Америка ракеталари билан қатл қилиниши, Исроилнинг Фаластиндаги мужоҳидларни қатл қилишда қўллайдиган услуби энди Араб оламига кўчганлигига яққол мисолдир. Эртага бизлардан ҳар биримиз Америка ракеталари учун нишон ҳадаф бўлишимиз мумкин. Ҳеч бир холис даъватчи ёки улўф ёзувчи Америка тўхматларидан қочиб қутула олмайдиган бўлиб қолди.

Энди бизларга тезлик билан ҳаракат қилмоқ вожиб бўлиб қолди. Бас, етар шунча вақт зое кетгани!

Мусулмон ёшлар ҳеч кимдан изн кутмай жиҳодга отланмоғи лозим. Чунки америкаликлар, яҳудлар ва уларнинг муртад-мунофиқ иттифоқдошларига қарши курашиш юқорида айтганимиздек, аллақачон фарзи айн бўлиб бўлган. Ёшлардан ташкил топган ҳар бир жамоа уммат ғамини ўз зиммасига олмоғи ва уни душманларидан халос қилиш учун ҳаракат қилмоғи зарур, лозим ва лобуддир.

Биз ўз заминимиздаги босқинчилар оёқлари остидан ўт ёқиб юбормас эканмиз, улар бу ерлардан ўзларича чиқиб кетмайди.

9. Ниҳоят биз ўз мусулмон халқимизни, хоссатан унинг мужоҳид ёшларини сабр ва ишончга даъват этамиз. Дин юкини кўтаришда, хоссатан диннинг энг юқори чўққиси бўлмиш Аллоҳ йўлидаги жиҳодда уларни сабру-матонатга чорлаймиз. Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло "Оли Имрон" сурасининг 200-оятда шундай дейди:

Эй мўминлар, сабр қилингиз ва сабру-тоқат қилишда (кофирлардан) устун бўлингиз ҳамда доимо (кураш – жиҳод учун белингиз боғлиқ ҳолда) ҳозир бўлиб турингиз! Ва Аллоҳдан қўрқингизким, (шунда) шояд нажот топгайсизлар!

Биз уларни Аллоҳнинг мана бу ваъдасига ишонишга ундаймиз.

"Аллоҳ (Лавҳул-Маҳфузга) "Шак-шубҳасиз Мен Ўз пайғамбарларим билан бирга ғолиб бўлурман" — деб ёзиб қўйгандир. Албатта Аллоҳ Кучли, Қудратлидир." ("Мужодала" сураси, 21-оят маъноси)

Имом Муслим Уқба Ибн Омир розияллоҳу анҳудан қилган ривоятида у шундай дейди:

"Мен Росулulloҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламнинг: "Умматимдан бўлган бир жамоа Аллоҳнинг йўли узра душманларига қаҳр қилиб, жанг қилишда бардавом бўладилар. Мухолиф бўлганлар уларга зарар бера олмайдилар. Улар то Қиёматгача шу ишда бўладилар", деганларини эшитдим".

Шайх Айман Завоҳирӣ: Ҳижрий 1423 йил, Шаввол ойи. Милодий 2002 йил, декабр ойи.

Sodiqlar.com – Исломиё маърифат, ахборот ва таҳлиллар хизмати